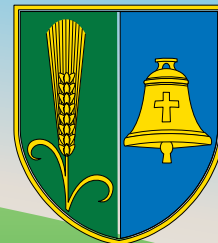

Naš kraj

Informativno glasilo občine Dobrepolje

▪ letnik 26, št. 4

▪ april 2020

Ostanimo potrpežljivi
in optimistični ...

Kmalu bo bolje!

RiglerAVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVOT: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJEPOPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE
SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED

POLNLENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH
NAPRAVSERVIS VOZIL
VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

IZPUŠNI SISTEMI

AVTODIAGNOSTIKA

AVTOVLEKA

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO
TRIGLAV IN TRIGLAV ASISTENCA**triglav**

Triglav Asistenca

MATO
PC
Računalniške
in druge storitve
Matic Čelovar s.p.**BREZPLAČNI**
pregled računalnika

PONUJAMO:

- Popravilo računalnika, diagnostika in ocena stroškov
- Svetovanje pri nakupu računalniške opreme
- Servis in nadgradnja računalnika in računalniške opreme
- Namestitev programske in strojne opreme Windows in Linux
- Vzdrževanje programske in strojne računalniške opreme
- Odstranjevanje virusov
- Namestitev protivirusnih programov
- Strojno in programsko računalniško opremo
- Postavitev pisarn in vzdrževanje objektov

NAMEŠČAMO SAMO LICENČNO PROGRAMSKO OPREMO

051 - 246 - 208

matostoritve@gmail.com

MESARSTVO
AdamičZa vas in vaše brbončice poskrbimo v **Mesarstvu Adamič!**Nudimo sveže in že pripravljeno meso
slovenskega porekla po UGODNIH CENAH.Ker prisegamo na domačo umetnost priprave mesa,
je meso kvalitetno in odličnega okusa.Z vami z veseljem delimo tudi nasvete za pripravo
mesa in **poskrbimo za dostavo.**Pokliči **041 25 25 14** Janez**FIZIOTERAPIJA
KRAJNC**Ana Krajnc, fizioterapevtka
m: 040 332 712
e: info@fizioterapija-krajnc.si
www.fizioterapija-krajnc.siLokacija izvajanja:
Videm 33a, (Zavod Sv. Terezije)
1312 Videm - DobrepoljePartner TRIGLAV zdravje za
SPECIALIST:Fizioterapijo na delovni nalog
(čakalna doba od 6t ednov do 9 mesecev)Samoplačniške terapije za odpravo bolečin,
sanacijo poškodb ter boljše počutje za otroke
in odrasle:

- manualna terapija,
- Bownova terapija
- obravnava težav s čeljustnim sklepom
- biodinamična kraniosakralna terapija
- Tecar

**Občina
Dobrepolje****Aktualne novice, dogodki, prireditve
in še več na spletnih straneh občine Dobrepolje**
<http://www.dobrepolje.si/>Vabila na dogodke, ki se odvijajo v občini Dobrepolje,
lahko društva, klubi in občani pošiljate tudi na
elektronski naslov dogodki@dobrepolje.si.

Spoštovani bralci Našega kraja,

kljub temu da sem se v prejšnji številki že nekako poslovil od uredniške funkcije, je tudi aprilski številka nastala pod mojo uredniško roko. Razmere, povezane z epidemijo, so pustile sled tudi na tem področju in delo bom opravljal do imenovanja novega urednika.

Urejanje aprilске številke je bilo res zahtevno, saj je bilo gradiva predvsem po zaslugi prizadevnih občanov res veliko, celo za polovico več, kot določa zgornja meja letošnje pogodbe. Tako je bilo treba kar nekaj prispevkov žal zavrniti oziroma jih prestaviti v naslednjo številko. Tudi moj uvodnik bo zato krajši.

V glasilu boste našli prispevke različnih področij, večina pa je povezana s posebnim časom, ki ga živimo. Gotovo bo vsak lahko našel nekaj zanimivega branja. Posebej bi vas rad povabil k branju o posebnem natečaju, ki smo ga po-

imenovali *Koronatečaj*. Želimo si, da bi na nek način ovekovečili ta čas in pustili zanamcem neko slikovno dediščino tega čudnega obdobja. Želimo si vašega sodelovanja.

Vesel sem, da so svoje misli o trenutni situaciji preko pogovora na daljavo v tej številki delili poveljnik civilne zaščite Aleš Strnad, ravnatelj osnovne šole Ivan Grandovec, župnik Franc Škulj in tajnica župnijske Karitas Marta Šuštar. Zelo vsebinsko bogat prispevek je ob letu bratov Kralj pripravil naš zgodovinar in prizadevni turistični delavec Edi Zgonc. Odstrl nam je tančico manj poznane zgodovine in gotovo boste izvedeli veliko novega. Tudi strokovni prispevek Jožefe Fabjan zelo priporočam v branje. Vzgojiteljice vrtca so pripravile odlične vsebine, ki lahko pomagajo tako družinam kot otrokom prebroditi ta čas.

Na tem mestu vam želim sporočiti še to, da je konec marca umrl naš rojak, prof. Milan Šuštar, ki je sodeloval tudi pri pripravi prispevkov za Naš kraj. Nekrolog bo objavljen v majski številki. Za nekaj utrinkov težkega obdobja sem poprosil tudi oba domova, ki sta v teh dneh zagotovo najbolj previdna pri spoštovanju preventivnih ukrepov, Zavod sv. Terezije in Prizma Ponikve.

Želim vam veliko potrpežljivosti pri postopnem navajanju na življenje z grožnjo virusa, predvsem pa glejte na svet okoli sebe pozitivno in optimistično. Tudi če ni tako, kot smo navajeni, je lahko lepo. Le premagati moramo svoj občutek za kritiziranje, stokanje in iskanje negativnosti.

Prijetno branje vam želim.

Urednik Bojan Novak

Naš kraj

Ustanovitelj glasila je Občina Dobropolje.

Naslov uredništva: Videm 35, 1312 Videm-Dobropolje.

Odgovorni urednik: Bojan Novak. E-pošta: nas-kraj@dobropolje.si, gsm: 031 536 121.

Lektoriranje: Mojca Pipan.

Člani izdajateljskega sveta: Tina Kadunc (predsednica), Jasmina Mersel Šušteršič, Tamino Petelinšek, Ana Pugelj, Alenka Zabukovec.

Glasilo Naš kraj je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu Republike Slovenije za kulturo pod zaporedno številko 741.

Oblikovanje, prelom in tisk: PARTNER GRAF zelena tiskarna, d.o.o.

Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1300 izvodov.

Naslednja številka

Naslednja številka izide **v petek, 29. maja**. Prispevke zbiramo **do 20. maja**.

Kazalo

Iz občine	4
Obvestila	5
Aktualno	14
Dan v podjetju	20
Kultura	22
Iz šole in vrtca	23
Iz društev	30
Šport	36

Obvestilo ZD Grosuplje za vse, ki nimate osebnega zdravnika

ZD Grosuplje obvešča paciente z območja občine Dobropolje, ki jim še ni uspelo poiskati drugega osebnega zdravnika, da bodo **do 31. maja 2020 lahko obravnavani v ZD Grosuplje**, vendar **osebnega zdravnika tukaj ne morejo izbrati**. Zato naj pokličejo res takrat, ko potrebujejo neodločljiv pregled, podaljšanje veljavnosti recepta, napotnice, tehnične pripomočke, ureditev bolniškega dopusta. Informator jih bo vezal v ustrezno ambulanto glede na potrebe. Dokler traja epidemija, je režim dela za vse paciente spremenjen in se morajo najprej telefonsko dogovoriti za pregled oz. storitev.

Telefonska številka: **(01) 781 84 00**.

Ker je za paciente boljše, da so obravnavani pri enem zdravniku, svetujem, da si osebnega zdravnika vseeno poskusijo poiskati drugje, dokler se ne uredi zdravstvena oskrba v ambulanti Dobropolje.

Dr. Štefka Zaviršek

Občina Dobropolje sporoča, da je **podaljšan rok** za oddajo prijav na **Javni razpis za sofinanciranje ukrepov ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Dobropolje za leto 2020**.

Novi rok je **8. maj 2020**.

Koronavirus in drugi izzivi

Tudi aprilaska številka Našega kraja nastaja v času izrednih razmer, katerih vzrok je epidemija covid 19. Lahko rečemo, da so velikonočni prazniki pomenili zaključek prve etape te bolezni. Ob tem gre zahvala vsem vam, ki ste se držali navodil oblasti, s čimer smo najbolj pripomogli k temu, da smo prvi del spopada s tem »nevidnim sovražnikom« tako dobro prestali.

Moram pa ob tej priložnosti izpostaviti, da si pred nastopom županovanja nisem niti predstavljal, da sta civilna zaščita in gasilstvo dejansko med najpomembnejšimi člani naše družbe. Takoj za njima pa dobrodelni organizaciji – Karitas in RK.

Na teh stebrih dejansko stoji naša družba, njena varnost. V to ne morem vključevati zdravstvenega sistema, saj gre v tem primeru za posebno pomembno poklicno organizacijo, k delovanju katere pa prav omenjene organizacije s svojim delom veliko pripomorejo. CZ, gasilci ter obe dobrodelni organizaciji s svojimi nepoznanimi in skromnimi članicami in člani z nepreštetimi urami dela, brez kakšne jambrologije in pritoževanja, so organizacije, ki jim naša družba nalaga celo preveč. Kar nekako samoumevno je postalo, da gasilci obvladajo vse – od požara, poplav, dela v gozdu, na cestah, pa tudi na zdravstvenem področju in še kje. Kjer kaj zmanjka, pokažejo na CZ, gasilce in dobrodelne organizacije. Tudi v času koronavirusa je tako. Na tiskovnih konferencah in poročilih so funkcionarji in strokovnjaki govorili, da osebne zaščitne opreme ni v državi, hkrati pa so dodali, da če kaj potrebujete, se obrnite na župana in civilno zaščito. Moram reči, da smo se zelo trudili, da bi prišli vsaj do toliko zaščitnih sredstev, da bi po potrebi pokrili opremo za nekaj ekip, če bi morale posredovati. K sreči to (še) ni bilo potrebno. Ko smo popolnili osnovo, pa smo v vsako našo hišo poslali vsaj po eno zaščitno masko in za vsako vas dali tudi nekaj parov rokavic, če bi bilo treba kje ukrepati. S to številko časopisa pa vam

pošiljamo še eno masko, tako upamo, da boste vsaj za silo preskrbljeni. Kaže, da se bo treba pravil osamitve in varovalnih ukrepov držati še kar nekaj časa.

Hvala vodjem vseh omenjenih organizacij za pomoč in res dober odziv njihovih članic in članov. Pri tem pa moram poudariti, da tako Karitas kot RK sestavljata članstvo, ki sodi v rizično skupino, zato je bil njihov odziv še toliko več vreden.

Vabili smo tudi vse druge prostovoljce, saj smo v organizaciji morebitne pomoči, če bi prišlo do okužbe večjega števila ljudi (zlasti v obeh socialnih zavodih), veliko vlogo namenili prav njim. Vendar moram reči, da odziv ni bil ravno dober, zato se vsem, ki ste se odzvali, še posebej in od srca zahvaljujem. Hvala tudi občankam, ki ste se odzvale povabilu za šivanje pralnih mask in ste tako zase in za sosede pripravile okoli 200 mask.

Vabim vas vse, da še naprej upoštevate navodila oblasti in da s skupnimi prizadevanji ostanemo v čim večji meri zdravi. Temu pa bo sledila druga faza, za katero menim, da bo dolgotrajnejša od prve in prav nič lahka. Šlo bo za (re)organizacijo našega življenja. Bomo stremeli k temu, da se čim prej vrnemo v stare tirnice? Smo se od epidemije kaj naučili in bomo življenje, delo in svoje odnose postavili drugače? Bog ve, kako bomo živeli po tej izkušnji! Vsekakor menim, da ne tako, kot prej. Vsaj nekaj časa bo epidemija še odzvanjala. Naše finance, tako osebne kot občinske, se bodo gotovo zmanjšale. V kakšni meri in na kaj vse bo to vplivalo, je še prezgodaj govoriti. Vlada bo sicer poskušala vpliv blažiti, vendar v celoti ne bo šlo. Tudi občina se bo gotovo morala marsičemu odpovedati oziroma preložiti na kasnejše obdobje. O vsem bo treba premisliti. Od velikih stvari bomo poskušali letos zaključiti gradnjo športne dvorane oziroma jo pripeljati do takšne faze, da bo omogočila vložitev zahtevka za sredstva Eko sklada. Ali bo športna dvorana že začela z delom v tem letu, pa je še prezgodaj napovedati.

Naša največja težava pa je že nekaj časa prav gotovo zdravstvo. Ambulanta na Vidmu ostaja prazna, rešitve iščemo praktično neprestano. Ravno na veliki petek popoldne smo imeli sestanek na Ministrstvu za zdravje RS, kjer smo se dogovorili za dve stopnji reševanja. Najprej čas do konca tega leta, ko bomo še bolj ali manj v območju epidemije, in potem sledi druga stopnja z iskanjem stabilnejše rešitve. Več zdaj niti ne morem povedati, ker kakšen konkreten in usklajen predlog še ni pripravljen. Še vedno pa velja, da si v tem prehodnem času, če le morete, v katerem od sosednjih zdravstvenih domov (ZD Ribnica, ZD Ivančna Gorica) poskusite začasno najti osebnega zdravnika.

Za vse pa velja tisti rek, »da je vsaka kriza tudi priložnost«. Kdor ima idejo, naj o tem razmišlja in z rešitvami pomaga sebi in okolici. Veliko od nas ima nekaj kmetijskega in vrtnarskega znanja in izkušenj, ki jih velja zdaj uporabiti. Oživimo svoje zelenjavne vrtove, pride-lajmo si več zase. Tako bomo več v naravi, z družino, pripomogli bomo k večji samooskrbi, k čistejši naravi in še marsikakšen evro bo ostal v žepu oziroma za drug namen.

Lepo vas pozdravljam in želim, da ostanete zdravi!

Igor Ahačevič, župan

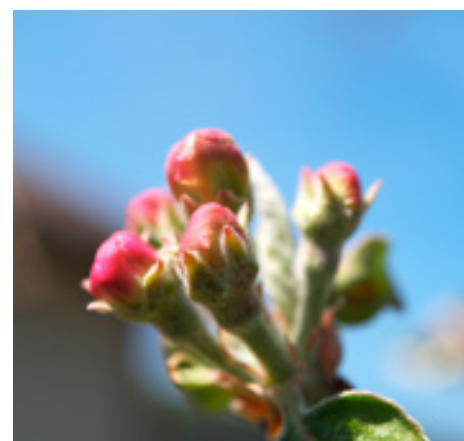

Foto: Franci Novak

Pogovor z Alešem Strnadom, poveljnikom Civilne zaščite Dobrepolje

Ob razglasitvi epidemije je Civilna zaščita dobila velika pooblastila in naloge. Tako na ravni države kot na ravni občin je civilna zaščita prevzela pomemben del koordinacije ukrepov za preprečevanje širjenja virusa ter ukrepe pomoči ogroženim skupinam ljudi. Civilna zaščita deluje predvsem v času naravnih nesreč, v tem primeru tudi epidemij, ko našo pozornost zaposlujejo odmevni dogodki, zato verjetno ne poznamo dovolj organiziranosti in delovanja organa civilne zaščite niti ljudi, ki se dnevno žrtvujejo za dobro nas vseh. Na pogovor na daljavo sem zato povabil poveljnika naše civilne zaščite, Aleša Strnada.

Bojan Novak

G. Strnad, verjetno mnogi občani zelo površno poznajo delovanje civilne zaščite. Pa vendar je ravno civilna zaščita tista osrednja organizacija, ki koordinira življenje v obdobjih, kot smo jih priča zdaj. Na ravni države organ poznamo po poveljniku Srečku Šestanu, ki se občasno pojavi v medijih. Nam lahko predstavite organiziranost civilne zaščite na širši, državni ravni in v ožjem (občinskem) smislu (organiziranost, hierarhija, sestava ...)?

Generalno gledano spadamo pripadniki civilne zaščite pod okrilje Ministrstva za obrambo RS, ki koordinira upravno-strokovne naloge v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v katerega pa spada več ministrstev. Bolj pomembno nalogo na tem področju opravlja organ znotraj ministrstva: Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR), ki poleg organiziranja in priprav izvaja tudi varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Naslednji nivo je Izpostava URSZR Ljubljana, ki je ena od 13 izpostav, ki tvorijo teritorialno organiziranost URSZR. Na območju ljubljanske regije je 32 občin, med katere spada tudi Občina Dobrepolje. Sliši se zapleteno, mar ne?

Enote in službe civilne zaščite se praviloma organizirajo, kadar naloge ni mogoče opraviti s poklicnimi in prostovoljnimi reševalnimi službami. Sodelovanje v teh enotah CZ RS je organizirano po načelu državljanske dolžnosti. Za opravljanje nalog so organizirane enote: prve pomoči, veterinarske pomoči, tehnične reševanja, za radiološko, kemijsko in biološko zaščito, varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi, uporabo zaklonišč, proženje snežnih plazov, službe za podporo, poveljniki, namestniki in

štabi CZ, poverjeniki CZ, informacijski centri, logistični centri ...

Pri nas v občini smo skromnejši, kar se tiče organiziranosti in kadrovske sestave. Štab CZ je petčlanski: poveljnik CZ Aleš Strnad, namestnik poveljnika CZ Boštjan Hren, čigar dolžnost je koordiniranje gasilskih enot, in trije člani štaba CZ. Robert Golob koordinira delo prve pomoči, Roman Omahen koordinira logistično dejavnost, naloge Mareta Kastelica pa so načrtovalska dejavnost, radijske zveze in podpora informacijskega sistema. Glede

vodenja in izvajanja odgovornih nalog smo v tesnem stiku z županom Igorjem Ahačevčičem, strokovno pomoč na področju zaščite in reševanja izvaja Jože Prijatelj, administrativno podporo Živa Novak, drugo koordinacijo pa direktorica občinske uprave Mojca Špec Potočar. Štab CZ koristi tudi službe podpore, med katere spadajo Center Dobrepolje za radijske zveze pod vodstvom Toneta Steklase, številni pogodbeniki za tehnično pomoč in pogodbeniki za specializirana področja. V novem mandatu so v strukturi tudi poverjeniki CZ (vaški možje in namestniki), tako da zajamemo celotno teritorialno območje občine Dobrepolje.

Upam, da ste nas sedaj dodobra spoznali in vsaj približno razumeli naše področje delovanja.

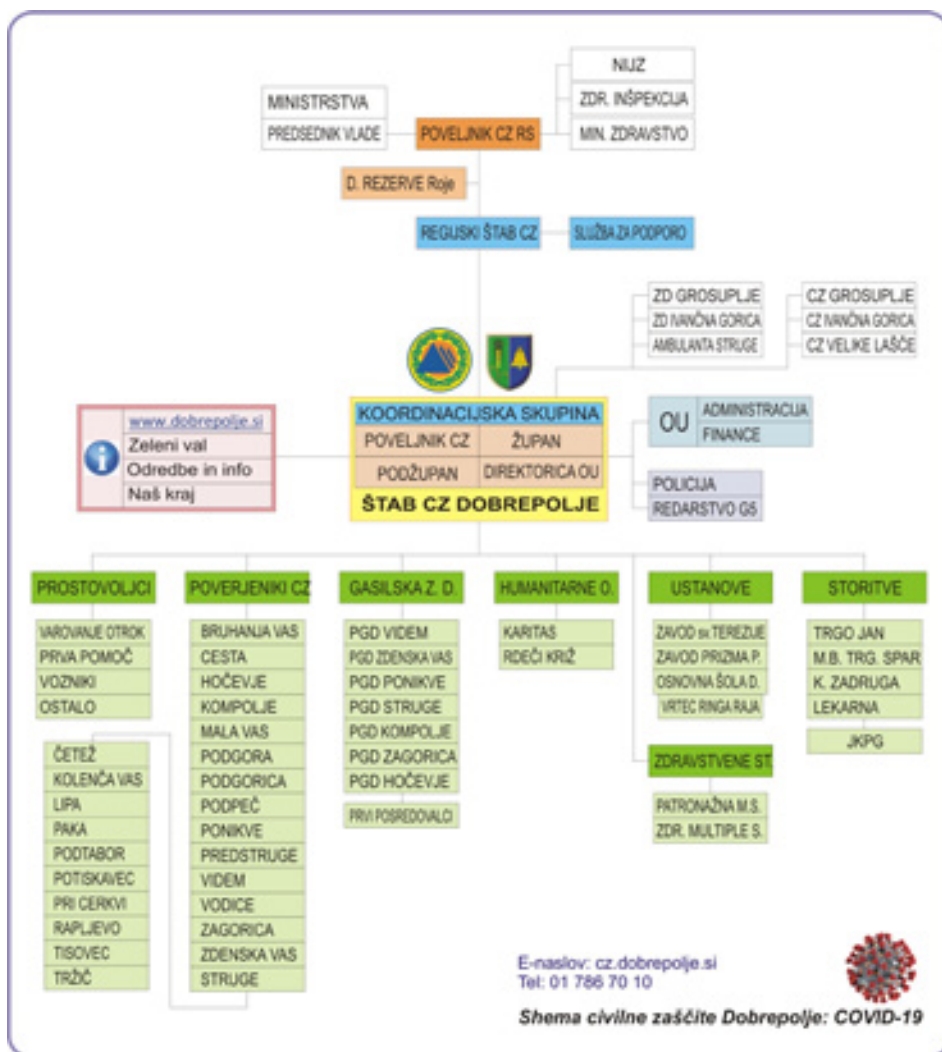
Za civilno zaščito velja, da se aktivira, kadar pride do nekih nenavadnih, nevarnih situacij, zato si želimo, da ima čim manj dela. Pa vendar nas je letos doletela nepredstavljiva situacija, na katero ne moreš biti pripravljen. V kolikšni meri je ta situacija nova tudi za Civilno zaščito? So pred tem obstajali protokoli ravnanja, ki so vam pomagali pri odzivu na spremenjene razmere?

Res je. Takšne situacije so nekaj povsem novega, saj civilna zaščita do sedaj še ni koordinirala tako obsežne operacije s povsem nevidnim sovražnikom. Čisto v resnici je tudi sedaj ne vodi samostojno, saj tovrstne naloge, vezane na epidemijo, vodi Ministrstvo za zdravje RS. Protokoli za tovrstne naloge so obstajali tudi predhodno (ptičja gripa, ebola, sars, zika ...), predvsem na državnem in regijskem nivoju, občine pa smo jih po večini izdelale med potekom odziva na epidemijo.

Katere pa so glavne naloge občinskega štaba civilne zaščite, ki mu poveljujete? So vaše pristojnosti vezane izključno na našo občino?

Pristojnosti so povsem vezane na območje naše občine. Seveda sodelujemo tudi z nekaterimi sosednjimi občinskimi štabi CZ, vendar to v smislu iskanja skupnih rešitev pri organizaciji in logistiki, sodelujemo pa tudi z javnimi podjetji, ki prav tako delujejo v sosednjih občinah. Organizacijsko dnevno sodelujemo z regijskim štabom, preko njih uveljavljamo predloge za izboljšanje sistema in moram reči, da je naš glas tu kar precej upoštevan.

Specifična problematika nas je pripeljala tudi do sprememb uveljavljenega sistema vodenja. Tukaj je velika težava zaradi ukrepa medsebojne distance. Zato smo znotraj sistema ustanovili krizno koordinacijsko skupino (poveljnik CZ, župan, podžupan in direktorica OU), ki skrbi za operativno, pripravljano in logistično dejavnost. Preostali del štaba in struktura CZ pa za izvedbo teh nalog v skladu z varnostnimi protokoli. Večji del koordiniranja poteka po elektronski pošti, telefoniji, videokonferencah, obdobjno pa tudi na posvetovalnih sestankih. Glavne naloge pa so obvešča-

nje javnosti, nadzor izvajanja ukrepov za zajezitev epidemije, prednostno pa predvsem zagotoviti zadostno količino osebne zaščitne opreme.

Zagotovo morate ob vsem načrtovanju veliko sodelovati tudi z različnimi organizacijami in posamezniki in koordinirati izvajanje ukrepov. Po nekaj tednih verjetno že lahko ocenite, v kolikšni meri smo tako posamezniki kot organizacije složni pri izvajanju ukrepov za zajezitev širjenja virusa.

Posebno sodelovanje imamo z vodstvi obeh zavodov na Vidmu in v Ponikvah, na začetku pa smo okrepljeno sodelovali z Osnovno šolo Dobrepolje. Prav tako smo v stalnem kontaktu s humanitarnima organizacijama, patronažno službo, zavodom za multiplo sklerozo, gasilci, poverjeniki CZ, trgovinami, policijo in redarstvom ... Prav v posebno čast pa nam je sodelovati s prostovoljci, ki so se javili na našo pobudo. Do sedaj ni bilo potrebe po aktiviranju vseh prostovoljcev, smo pa veseli, da ste pripravljeni

prijeti za vsako delo. Skupaj smo močni.

Najhujši davek koronavirusa bodo očitno plačali v domovih za ostarele. Tudi pri nas imamo dva domova, ki spadata v zelo rizični skupini, Dom svete Terezije na Vidmu in Posebni socialno varnostni zavod Prizma v Ponikvah. Do najinega pogovora je stanje v obeh domovih dobro, kajne? Je veliko dela civilne zaščite vezanega na preprečevanje vnosa virusa v oba domova?

Drži. Hvala Bogu! Najbolj nas hrabri in veseli, da sta oba DSO-ja brez okužbe. Seveda to ni tako samoumevno. V ozadju je ogromno dela, da je temu tako. Na tem mestu moram pohvaliti požrtvovalnost obeh vodstev omenjenih zavodov in vseh zaposlenih, ki se striktno držijo zastavljenih protokolov. Tudi CZ je pri tem pomemben podporni člen. Ko so nekateri DSO-ji po Sloveniji prišli v brezizhodne situacije, smo takoj sklicali nekaj kriznih sestankov, s cmokom v grlu, predvideli tako imenovani »črni

scenarij« in poiskali organizacijske in logistične rešitve. Vsi si srčno želimo, da je bilo vse skupaj le za vajo in da se to stanje kmalu uredi. Zaposleni in stanovalci so si zadali obljubo: »Mi bomo ostali zdravi!« Naj tako tudi ostane.

V medijih lahko vsak dan spremljamo težave praktično vseh držav pri zagotavljanju ustrezne in varne zaščitne opreme. Kako je s tem pri nas? Dobimo za potrebe naše občine dovolj zaščitnih sredstev?

Na to temo bi lahko spisala posebno izdajo Našega kraja. Že od samega začetka je to največji »nebodigatreba«. Na tem področju se je zamenjalo neverjetno število odredb, pravilnikov, priporočil, delitvenih tabel, področij razdeljevanja, pristojnosti ... Opreme pa od nikoder. Hitro smo se zavedeli, da če ne bomo zavihali rokavov, bomo kot ribe na suhem. Res zahtevna naloga, da je po različnih kanalih oprema prikapljala v našo sredino. Veliko iz lastnih sredstev, nekaj malega donatorstva in prav tako nekaj malega iz državnih rezerv. Ker vsi poznamo težave pri dobavi tovrstne opreme, pa si ne zatiskamo oči in menimo, da naj najprej dobijo opremo ogrožene občine in ustanove. Trenutno smo dokaj zadovoljni, da bomo lahko opremo spet malo delili tako gasilcem kot občanom. Pri vsem tem pa imamo največ težav pri zagotavljanju

kakovostnejše opreme, kot so na primer mask FFP2 in FFP3.

Zadnje čase smo opazili tudi povabilo župana, da bi številne šivilje iz občine priskočile na pomoč pri šivanju obraznih mask. Kakšen je bil odziv?

Pred tem ni bilo neke pretirane zainteresiranosti. Po tej pobudi pa je bil odziv primeren. Nekateri so blago vzeli, da so sešili maske za lastne potrebe in bližnjo okolico, nekaterim pa je uspelo sešiti tudi višek mask, ki smo jih in jih še bomo razdelili med občane. Treba je poudariti, da so se v nekaterih sredinah organizirali tudi posamezniki in iz lastnih zalog blaga in elastike sešili obrazne maske za vso sosesčino. Res lepa gesta ...

Kakšna je vaša ocena o odzivu naših občanov na vladna priporočila in odredbe? Smo Dobrepoljci dovolj složni pri preprečevanju širjenja virusa?

Da poenostavim, navadili smo se. V začetku je nekaj posameznikov na debelo kršilo vse priporočene ukrepe, sčasoma pa so tudi ti posamezniki spoznali, da takšno vedenje ne pelje nikamor. Nekaj več izpostavljenosti je bilo tudi pri delu v gozdu. Tu nekako ni zavedanja, da je v primeru nesreče posredovanje reševalnih ekip dokaj problematično. Nekoliko manj ukrepov je zaznati v gospodarstvu, ki med tem časom rešuje skupno blagi-

njo. Upam, da se bodo tudi te razmere uredile sedaj, ko bo lažje priti do zelene opreme. Pod črto pa sem zadovoljen. Mislim, da smo dozoreli.

Kaj želite s položaja poveljnika občinskega štaba civilne zaščite sporočiti občanom in bralcem Našega kraja?

Čaka nas nepredvidljivo obdobje, ki bo še naprej zahtevalo spoštovanje določenih ukrepov. Tako kot po 11. septembru svet ni bil več isti, tako nas tudi po covidu-19 čaka veliko prilagajanja. Zato računam na vašo strpnost in odgovornost, za našo skupno prihodnost. Skupaj zmoremo!

Povabil pa bi vas tudi, da spremljate občinsko spletno stran, ki ponuja sveže informacije glede ukrepanja v času koronavirusa. Tu boste našli tudi novost. Na posebni podstrani boste lahko pogledali prispevke, ki so bili ustvarjeni v času izolacije. Povabim vas tako k prebiranju vsebin kot tudi k ustvarjanju. Na naslov cz@dobrepolje.si pošljite svoje izdelke (risbe, fotografije, verze, zgodbe, šale ...) na temo prebujanja narave, občine, domovine, vsega, kar vam budi duha.

G. Strnad, najlepša hvala za pogovor. Želim vam čim lažje delo v prihodnjih mesecih.

Enako tudi vam in ostanite zdravi. ■

SPROTNE INFORMACIJE O UKREPIH, POVEZANIH Z ZAJEZITVIJO ŠIRJENJA NOVEGA KORONAVIRUSA,

najdete na spletni strani Občine Dobrepolje: www.dobrepolje.si

PREVENTIVNA NAVODILA:

Pri preprečevanju okužbe z virusom SARS-CoV-2 je tako kot pri drugih nalezljivih boleznih, ki povzročajo okužbe dihal, priporočljivo upoštevati naslednje vsakodnevne preventivne ukrepe:

- Izogibamo se tesnim stikom z ljudmi, ki kažejo znake nalezljive bolezni.
- Ne dotikamo se oči, nosu in ust.
- Če zbolimo, ostanemo doma.
- Upoštevamo pravila higiene kašlja.
- Redno si umivamo roke z milom in vodo.
- Če voda in milo nista dostopna, za razkuževanje rok

uporabimo namensko razkužilo za roke. Vsebnost etanola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

- Splošna uporaba zaščitnih mask ni potrebna.
 - V času povečanega pojavljanja okužb dihal se izogibamo zaprtih prostorov, v katerih se zadržuje veliko število ljudi. Poskrbimo za redno zračenje zaprtih prostorov.
- Poleg splošnih preventivnih ukrepov se držite tudi navodil pristojnih služb!

SPREMLJAJTE NOVOSTI V MEDIJIH!

RAČUNALNIŠKI KOTIČEK

Čas epidemije, ki ga živimo, je v veliki meri spremenil naše navade in nas še bolj povezal s svetovnim spletom, saj zdaj tudi večina družbenih stikov poteka preko različnih aplikacij in spletnih orodij. V sodelovanju z revijo Računalniške novice vam tokrat v branje ponujamo nekaj koristnih in še posebej za ta čas aktualnih informacij.

Zbral **Bojan Novak**; prispevek je nastal v sodelovanju z revijo Računalniške novice

Zaživel je ČvekiFON – prvi brezplačni klepetalnik starejših s starejšimi

V sodelovanju Simbioze Genesis, Društva Humanitarček in telekomunikacijskega partnerja A1 ob podpori operaterjev Telekom Slovenija, Telemach, T2, Detel, Novatel in Softnet je nastal ČvekiFON.

Edinstvena telefonska mreža je namenjena izključno starejšim, njeno delovanje je predvideno kot dolgoročni projekt in ni vezano na čas trajanja pandemije covid-19. Kot projekt nacionalnega pomena je ČvekiFON podprlo tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS.

ČvekiFON deluje vsak dan med 8. uro zjutraj in 20. uro zvečer na brezplačni številki 080 38 07 in je namenjen povezovanju starejših ter spletanju družbenih vezi med njimi.

»Terensko delo je pokazalo, da se starostniki sicer poslužujejo različnih t. i. kriznih linij, ki so se vzpostavile v času epidemije, vendar jim to ne omogoča izgradnje socialne mreže. Povsem laično – pogrešajo pogovore z vrstniki, s katerimi imajo veliko skupnih točk in tem za pogovore. Ravno zato se nam zdi ČvekiFON njim prilagojena rešitev, ki bo marsikomu pomagala zgraditi vsaj nek zametek socialne mreže,« je prepričana Ninna Kozorog, predsednica Društva Humanitarček in pobudnica projekta.

Ana Pleško, vodja projekta iz Simbioze Genesis, socialnega podjetja, pa dodaja: »ČvekiFON smo ustvarili z namenom dolgotrajnega spletanja socialne mreže, zmanjšanja osamljenosti ter povezovanja. Uporaba je brezplačna in varna. Z brezplačnim klicem na 080 38 07 se uporabnik registrira, ČvekiFON pa ga poveže z naključnim starostnikom. In ravno ta naključnost je pravzaprav zabavna stvar, saj z njo poskušamo razširiti socialno mrežo starostnikov.«

Tako klicatelj kot klicoči ne vidita osebnih telefonskih števil, temveč le centralno številko ČvekiFON-a (080 38 07 ali 059 680 000). Delovanje je avtomatizirano, saj ČvekiFON naključno izbira med prijavljenimi uporabniki v bazi. Ob prvem klicu je treba opraviti registracijo, ki je preprosta, iz baze se je mogoče kadar koli odjaviti, omogočena pa je tudi vnovična brezplačna prijava.

»Zavedamo se, da je že tako težka socialna izolacija za starostnike v teh časih lahko še težja in še bolj neprijetna. Zato smo v sodelovanju s Simbiozo in Humanitarčkom brezplačno vzpostavili klicni center, ki omogoča povezovanje starostnikov in jim tako krajša čas v izolaciji. Trenutne razmere prinašajo tudi priložnosti. Ena od njih je navkljub fizični izo-

laciji zagotovo tudi spoznavanje novih ljudi,« pa je svoje misli o projektu strnil Dejan Turk, predsednik uprave A1 Slovenija in Vip mobile.

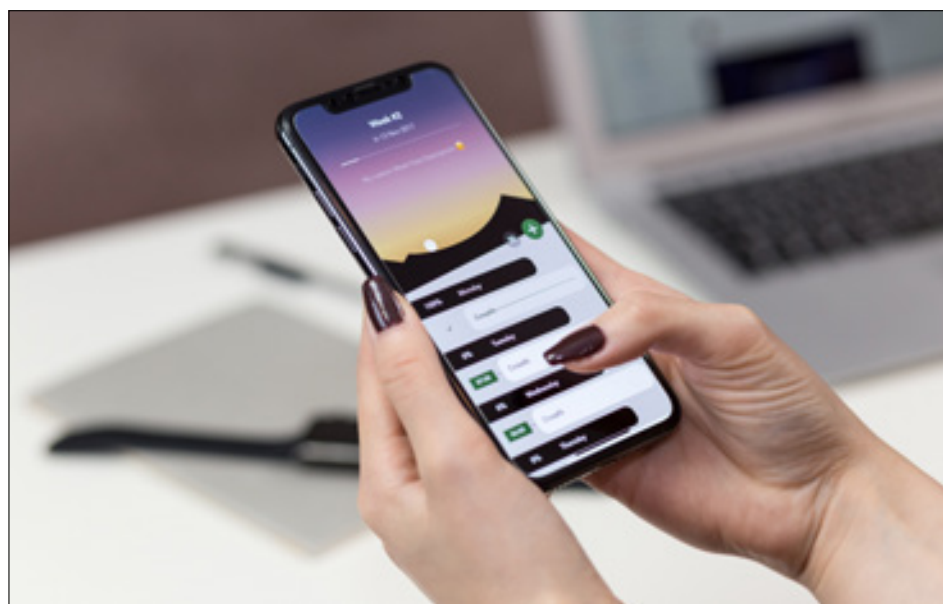
Število klicev ni omejeno, prav tako tudi ne čas posameznega pogovora. Če se naključno izbrani sogovornik ne javi, ČvekiFON poišče novega sogovornika. Postopek iskanja lahko traja nekaj časa, zato v Simbiozi in Humanitarčku, ki ju je kot pobudnik projekta povezal Žiga Vavpotič, pozivajo starejše, naj kar »pogumno vztrajajo«.

Pet najboljših aplikacij za preganjanje dolgočasje

V uredništvu omenjene revije so pripravili izbor petih najboljših aplikacij, s katerimi bomo lahko pregnali dolgočasje in se morda naučili nekaj novega.

Google Duo (druženje)

Čas mineva hitreje med pogovori z družino in prijatelji. Preizkusite aplikacijo Google Duo in ostanite v stiku s svojimi najdražjimi. Galaxy S20 pametni telefon vam, zahvaljujoč ekskluzivnemu partnerstvu z družbo Google, nudi izboljšane izkušnje videoklicev v HD-kakovo-

sti. Aplikacija Google Duo je združljiva z vsemi operacijskimi sistemi. Pametni telefon Galaxy S20 s širokokotno kamero omogoča, da lahko hkrati klepetate z osmimi prijatelji v 1080p FHD kakovosti videoklica.

Coursera (izobraževanje)

Razširite svoje znanje in pridobite izobrazbo, ki ste si jo vedno želeli. Coursera sodeluje z univerzami in drugimi organizacijami ter nudi spletne tečaje, specializacije in diplome z različnih področij, kot so inženiring, strojno učenje, matematika, poslovanje, informatika, digitalni marketing in številne druge.

Sworakit (gibanje)

Fitness aplikacije vam lahko pomagajo pri vadbi doma brez posebne opreme –

vse, kar potrebujete, so udobna oblačila in športni copati. Aplikacija Sworakit omogoča, da si postavite cilj, ki ga želite doseči v naslednjih tednih, in vam na podlagi tega sestavi vadbeni program.

Duolingo (tuji jeziki)

Če ste se že od nekdaj želeli naučiti dodatnega tujega jezika, je Duolingo prava aplikacija za vas. Omogoča postopno učenje besed in tvorjenje stavkov, tako na pisni kot tudi govorni ravni. Ne samo da je aplikacija Duolingo brezplačna, sami si lahko določite tudi hitrost učenja izbranega jezika.

Yummly (kuhanje)

Ste kuharski navdušenec? Yummly bo vaš pametni kuharski pomočnik, ki vam bo nudil prilagojene smernice na

vsakem koraku. Vsebuje številne recepte in nasvete, s katerimi boste postali pravi kuharski mojster. ■

Novice so pripravljene v sodelovanju z revijo Računalniške novice.

Gola resnica je, da ljudem ne dene samo dobro, če so včasih prestrašeni, marveč je za napredek družbe nujno, da se prav pogosto prestrašijo.

George Bernard Shaw

Delovni čas pomembnih služb, ustanov

V času splošne izolacije v državi večina javnih služb in ustanov ne obratuje po stalnem urniku. V tokratno številko dodajamo še urnika obeh trgovin, saj bo oskrba v naslednjih tednih zelo pomembna.

Delovni časi se lahko zaradi izrednih razmer spreminjajo, zato spremljajte informacije v medijih in na spletni strani Občine Dobropolje.

AMBULANTA DRUŽINSKE MEDICINE DR. BARBARE MOROVIČ

(OD 1. OKTOBRA 2019 DELUJE VSAK DAN V ZDRAVSTVENI POSTAJI STRUGE IN IMA OD 1. JANUARJA 2020 NOV URNIK)

TOREK: 9.00–14.00
SREDA: 13.00–19.00
ČETRTEK: 13.00–19.00
PETEK: 9.00–14.00
SOBOTA: 9.00–13.00

Naročanje po elektronski pošti
naročanje.dr.morovic@ambulanta-videm.si
in zadnji dve uri ordinacijskega časa na telefonski številki 070 410 171.

Zaradi epidemije koronavirusa ambulanta deluje po protokolu v primeru izbruha nalezljive bolezni. Ambulanta ima zaprt dostop. V čakalnico spuščamo le predhodno dogovorjene paciente, ki so bili triažirani po telefonu in v triažni ambulanti. Triažira zdravnica. Glede na to, da se v teh časih situacija lahko spreminja, aktualne informacije spremljajte na spletni strani www.ambulanta-videm.si.

ZDRAVNIŠKA OSKRBA KONEC TEDNA IN PONOČI – dežurna služba

Zaradi izrednih razmer je od sobote okrepjeno delo v dežurni službi Grosuplje - Ivančna Gorica.

Ob sobotah od 14.00 do 20.00 in ob nedeljah od 8.00 do 20.00 bo v ZD Ivančna Gorica prisotna dežurna medicinska sestra za triažo telefonskih klicev in klice v zvezi s Koronavirusom, na telefonski številki: 051 209 259.

Za vsa NUJNA stanja se kot do sedaj obrnite na dežurnega zdravnika na telefonsko številko 031 656 000 ali 112.

PATRONAŽNA SLUŽBA IN ZDRAVSTVENA NEGA

PRILAGOJEN DELOVNI ČAS:

Kurativni obiski ob ponedeljkih in četrtek, **nujni preventivni obiski** (novorojenčki in otročnice) pa ob torkih.
Gospa Klavdija Kastelic je v tem času dosegljiva po telefonu (**031 281 474**).

LEKARNA LJUBLJANA, VIDEM

PONEDELJEK: 7.30–14.30
TOREK: 12.00–19.00
SREDA: 10.00–17.00
ČETRTEK: 12.00–19.00
PETEK: 7.30–14.30

TRGOVINA SPAR VIDEM (začasno)

OD PONEDELJKA DO SOBOTE: 8.00–20.00
(med 8.00 in 10.00 imajo prednost upokojenci, invalidi in nosečnice)

TRGOVINA TRGOJAN VIDEM (začasno):

OD PONEDELJKA DO PETKA: 8.00–18.00 (med 8.00 in 10.00 imajo prednost upokojenci, invalidi in nosečnice)
SOBOTA: 8.00–17.00

POŠTA VIDEM (začasno)

OD PONEDELJKA DO PETKA: 9.00–15.00

KMETIJSKA ZADRUGA VIDEM

PONEDELJEK: 7.00–17.00
TOREK: 7.00–17.00
SREDA: 7.00–17.00
ČETRTEK: 7.00–17.00
PETEK: 7.00–17.00
SOBOTA: 8.00–12.00

POLICIJSKA PISARNA DOBROPOLJE

(Videm 36)
PONEDELJEK: 15.00–17.00
TOREK: 10.00–12.00

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA 5G:

PODROČJE UREJANJA PROSTORA IN VARSTVA OKOLJA

Stik: 01 788 87 59, e-naslov: jasmiana.selan@grosuplje.si

MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT

Stik: 01 788 87 50, e-naslov: inspektorat@grosuplje.si

MEDOBČINSKO REDARSTVO

Stik: 01 788 87 50,
e-naslov: redarstvo@grosuplje.si

KoroNatečaj

V sodelovanju s fotoreporterjem in članom izdajateljskega sveta našega glasila, Taminom Petelinškom, ki je avtor spodnjega napovednika, pripravljamo **zanimiv umetniški natečaj KoroNatečaj 2020**.

Gregor Čušin, slovenski katoliški umetnik, nekdanji dolgoletni član Mestnega gledališča ljubljanskega in prijatelj Dobrepolja, skoraj vsak dan objavi novo Pesem iz karantene.

»Pesem iz karantene št. 12«

*Zrem skozi okno ven iz svoje karantene:
zunaj toplo je, vigred slekla je pullover.
Zaprto sem med domače štiri stene
in čakam, kdaj oznanijo: »game over«!*

Kot igralec brez občinstva so tudi športniki brez navijačev, trgovci brez kupcev, duhovniki brez župljanov, piloti brez potnikov, redarji brez prekrškarjev in policisti brez kriminalcev. Ali pač ne?

Marsikatera žena se je začela zavedati, da ima moža, marsikateri starš te dni boljše spozna svoje otroke in ti starše. Kar naenkrat je prostega časa nastalo, da bi ga z lopato lahko ven metali. Mnogi pa so se prisiljeni žrtvovati za nas, da država deluje, in hodijo po službenih obveznostih. Kar naenkrat ni zaželeno, da gremo nekam skupaj, temveč da gremo narazen. Stik dlani z dlanjo ni zaželen.

Prisiljeni smo se kolektivno bati. Pa smo se zato odtujili? Si želimo ponovnih dotikov, obiska prijateljev, kosila s sorodniki? Se nam toži po lastni pisarni, isti, za katero smo si želeli, da bi bili vsaj kak dan prej doma?

Časi se bodo vrnili in spet bomo šli na *drink*, na morje in v hrib, skupaj. Dlani se bodo rokovali z drugimi, sočutje bomo spet lahko kazali z objemi, ljubezen s poljubi. Zaenkrat pa smo v človeški preizkušnji, kako zdržati sam s seboj, s svojimi domačimi.

Mikroskopski izdelek *Made in China* nas je privezal na dom in nas prisilil, da se gledamo v ogledalo, se v podobo pogledamo in le upamo, da se iz tega kaj dobrega izcimi.

Ker na uredništvu verjamemo, da si ta čas krajšate z ustvarjalnostjo, ki je zelo širok pojem, vas vabimo, da svoje misli v obliki rime, prostega sloga, sestavka, fotografije, stripa, otroške risbice, rebusa, gobelina, skulpture ... delite z nami.

Lahko preprosto opišete svojo izkušnjo karantene, napišete šalo ali anekdoto. Če ste sešili svojo pralno masko in jo pobarvali po svoje, nam pošljite fotografijo.

Prav vsak, ki bo poslal vsaj en prispevek, dobi nagrado, ki bo presenečenje in spomin na ta edinstveni čas!

Na poslana dela se lahko podpisate tudi anonimno (s psevdonimom), a bi v tem primeru ime zaradi izročitve nagrade zadržali v uredništvu.

Rok oddaje:

ponedeljek, 11. maj 2020.

Elektronski naslov za pošiljanje:

nas-kraj@dobrepolje.si.

Izdelke lahko tudi pošljete po pošti v tajništvo **Občine Dobrepolje, Videm 35.**

Tamino Petelinšek, Bojan Novak

PODJETNIŠKI KOTIČEK

Na OOO Grosuplje skupaj z OZS ažurno spremljamo aktualne razmere v povezavi z epidemijo covid-19 ter vplivom tega na poslovanje podjetij. Ker se situacija in ukrepi države spreminjajo iz dneva v dan, priporočamo obisk spletne strani OZS, www.svetovanje.si/svetovanje/koronavirus, kjer najdete odgovore na najpogostejša vprašanja podjetnikov in podjetnic, ažurno so predstavljeni aktualni ukrepi države ter druge koristne informacije, ki vam bodo pomagale pri vašem poslovanju v teh težkih časih.

Z uresničitvijo ukrepov za preživetje slovenskega gospodarstva se mudi!

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je skupaj z drugimi organizacijami, ki se povezujejo v Gospodarskem krogu, na vlado naslovila poziv za čimprejšnje sprejetje ukrepov, ki bi pomagali slovenskemu gospodarstvu. Organizacije, ki se povezujejo v Gospodarskem krogu, se zavedamo svoje odgovornosti in poslanstva v teh izjemnih časih za-

ostrenih razmer za slovensko gospodarstvo. Tako skupaj s svojim članstvom in v medsebojni koordinaciji pripravljamo predloge ukrepov, da bi zagotovili preživetje podjetij, saj bi s tem preprečili naraščanje brezposelnosti in zaščitili blaginjo ljudi. Hkrati se zavzemamo za vzpostavitev pogojev, da se bodo lahko po končanih izjemnih razmerah podjetja čimprej spet postavila na noge in zagnala polno poslovanje. Pozdravljamo proaktivnost vlade in njeno pripravljenost na komunikacijo in izmenjavo stališč z deležniki. Svoja stališča vladi tako posamezne organizacije redno posredujemo. Konstruktivno smo se odzvali, ko vlada v veliki meri ni upoštevala predlogov gospodarstva pri prvem protikورونا paketu, saj smo sprejeli pojasnila, da jih bo upoštevala pri pripravi drugega paketa. Še vedno verjamemo zagotovitom predsednika vlade, da se bo to zgodilo, kajti skladno s predvidevanji se je izkazalo, da so podjetja še vedno v veliki negotovosti in je tako veliko število delovnih mest ogroženih. Pri tem posebej opozarjamo na spremembe 22. člena prvega »megazakona«, od katerih je odvisno, če bodo podjetja sploh koristila ponujeno pomoč države. Drugi paket bo sicer v osnovi naslovljen predvsem zagotavljanje likvidnosti. To je nujno, in to čimprej! Likvidnostni

šok je namreč vsak dan hujši. Zato v gospodarstvu menimo, da je rok za pripravo zakonskega paketa do konca aprila prepozen. V več državah, po katerih se zgledujemo, so te ukrepe že sprejeli. Zato pozivamo delovno skupino in vlado, da te postopke zelo pospeši in čimprej omogoči preživetje velikemu delu gospodarstva. Ti ukrepi ne smejo biti osredotočeni zgolj na trenutne razmere, temveč se moramo zavedati, da bo trajalo še leto ali dve po končani epidemiji, da se gospodarstvo v celoti zažene.

DELOVANJE OOO GROSUPLJE: Na OOO Grosuplje zaradi preprečevanja širitve koronavirusa do nadaljnjega delamo od doma, razen ob sredah, med 9. in 15. uro, ko je pisarna v Domu obrtnikov odprta za nujne zadeve. Tudi v tem primeru vas prosimo, da svoj nujni obisk predhodno najavite na 01 786 51 30 ali ooz.grosuplje@ozs.si. Na omenjenih dveh kanalih smo vam tudi na voljo za vsa vaša vprašanja.

Pazite nase in ostanite zdravi.

*Janez Bajt, univ. dipl. oec.,
sekretar OOO Grosuplje*

POTREBUJETE POSOJILLO IN GARANCIJO?

P1 plus 2020 – garancije Sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere

Predmet produkta so garancije Sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere, ki jih razpisuje Sklad v sodelovanju z bankami.

Upravičenci:

- mikro, mala in srednje velika podjetja s sedežem v Republiki Sloveniji, ki se kot pravne ali fizične osebe ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirane kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zadruge in zavodi ter socialna podjetja (so. p.).

Upravičeni stroški:

- materialne in nematerialne investicije ter
- obratna sredstva.

Kredit lahko krije do največ 80 % vrednosti upravičenih stroškov projekta.

Roki za oddajo vlog: 5. 5., 20. 5., 5. 6., 20. 6., 5. 7., 5. 9., 20. 9., 5. 10., 20. 10. 2020.

Dodatne informacije:

- <http://rc-kocevjeribnica.si/>;
- Mašenjka Hvala: masenjka.hvala@rc-kocevjeribnica.si, 01/895 06 10;
- Tomaž Lovšin: tomaz.lovsin@rc-kocevjeribnica.si, 031 451 434.

RC Kočevje Ribnica d.o.o.

Semena – naš zaklad, naša prihodnost

Vsak posameznik in narod kažeta svojo ljubezen do sebe, družine in domovine tudi v odnosu do narave. Odnos se izraža v ohranjanju in bogatenju do vsega živega in neživega. V pomladnih dneh, ko se narava prebudi, ko iz dneva v dan spreminja svojo podobo, ko vse okoli nas zeleni, cveti, žvrgoli, ko se oglasi kukavica, ko tudi pri sebi opazimo, da smo na novo oživel, se na novo rodili ... se je dobro ustaviti, opazovati in iskati odgovore na to samodejno delovanje.

Jožefa (Jožica) Fabjan

Vse, kar zaznavamo, je tu z nekim name-nom. Vse, kar je živo, je ohranilo življenje zato, ker je dovolj močno. V zadnjih 20 letih se je začel premik v razmišljanju, kako ohraniti semena.

V Sloveniji gojimo semena za vrtnine in poljščine v večjem obsegu v Selekcijsko poskusnem centru Ptuj, ki deluje pod okriljem Semenarne Ljubljana od leta 1988. Podjetje Amarant s svojimi ekološkimi pridelovalci skrbi za ekološko pridelavo semen v glavnem za slovenski prostor. Ekološki pridelovalci vrtnin in poljščin delamo samo z ekološkimi semeni. Cilj vsakega ekološkega pridelovalca vrtnin je tudi, da pridelava nekaj svojih semen in semena za izmenjavo. Pridelava semen je zame najbolj vablivo delo. S semeni se povežem od setve, čez vse faze rasti do novega semena. Ali drugače: od tega, ko seme vzklije, raste, doraste in osemeni. Cel življenjski cikel!

Trenutne situacije nas silijo v samooskrbo. Tudi s semeni. Vendar vsa semena niso vedno dobro kaljiva. Na kaljivost semen vpliva več dejavnikov. Praviloma sejemo tista naravna semena, katerih pridelovanje ustreza našim podnebnim razmeram. Posejemo jih v rodovitno prst, kjer bodo lahko kalila ob zadostni količini toplote in potrebne vlage. Nekatere rastline nam dajo pridelek semen že v istem oz. prvem letu, druge šele po dveh letih. Za ozemlje naše občine velja jo težje pridelovalne razmere za semena, saj imamo daljši mrzli del leta, noči so hladnejše, jutranje slane pa se rade zavlečejo daleč v pomlad. Dobro je, da za pridelovanje semen izberemo zavetno sončno lego.

Dobro je slediti daljšim in krajšim vremenskim napovedim ter dejanskemu vremenu in uporabljati strokovno literaturo s setvenim koledarjem. Tudi izkušnje naših prednikov pridejo prav. Vsekar je treba uporabljati lastno glavo.

Če smo začetniki in smo odvisni od

nakupa semen v trgovinah, moramo biti pri nakupu pazljivi pri oznakah na vrečicah. Kupujemo naravna, ne razkužena semena. Če želimo iz kupljenega semena pridelati svoje lastno seme, razmislimo, kolikšno število rastočih rastlin bomo namenili za osemenitev. Pri izboru rastlin smo pozorni na velikost, obliko, barvo, okus sadik. Najmanjše število izbranih istovrstnih sadik je pet. Večina vrtnin za osemenitev zraste visoko, zato jih je treba podpreti s količki. Le tako jih ohranimo v svoji funkciji do konca njihovega poslanstva.

Vsaka vrtnina ima svojo pot do lastne osemenitve. Najpreprostejše je delati z vrtninami in poljščinami, ki seme oblikujejo že v prvi rastni sezoni. To so **enoletnice**: košarnice, stročnice, bučnice, nekatere solatnice, razhudnikovke ... Praviloma odbiramo rastline za osemenitev iz najmočnejših rastlin. Na to moramo misliti že med rastjo rastlin. Npr.: prvih najlepših glav solate ne bomo uporabili za zaužitje, ampak bomo počakali, da opravijo svoj razvoj do zrelih semen. Ali prvih največjih strokov fižola ne bomo potrgali nezrelih, temveč jim bomo omogočili, da dozori, jih posušene oluščili in iz najmočnejših strokov odvzeli najmočnejša zrnja (najustrežnejša po velikosti, obliki, barvi ...).

Potrebno je tudi, da semena dozori na rastlini do maksimuma. Zlasti to velja pri bučnicah (kumare, bučke, buče) in nekaterih razhudnikih, ko že lahko mejijo na prezrelost, npr.: paradižnik, kumare, melone, lubenice ... Zadnje omenjene

vrtnine vsebujejo veliko vode, ki upočasnuje dozorevanje semen.

Pri pridelovanju semen sta zelo pomembna *opraševanje* in *oploditev* cvetočih vrtnin in poljščin. Do oprašitve lahko pride na različne načine. Najpogosteje prinesejo cvetni prah veter, žuželke in druge živali. Lahko pa tudi voda. Rastline, pri katerih za oprašitev poskrbijo žuželke, imajo temu prilagojene cvetove (prilivačna barva in oblika, prisotnost nektarja, lepljiva brazda ...). Imenujemo jih *žužkocvetke*. Kjer je glavni posrednik pri oprašitvi veter, govorimo o *vetrocvetkah*.

Drobnjak oprašujejo žuželke

Pri oprašitvi ločimo več možnosti:

- **Samooprašitev** – rastline oplodijo same sebe. Včasih pride do oploditve, še preden se cvet odpre. Izvaja se na dva načina:
 1. *avtogamija* je oprašitev iz istega cveta s pomočjo žuželk ali brez njih;
 2. *geitogamija* je oprašitev več cvetov iste rastline.
- **Tujeoprašitev** ali **kšenogamija** ali **alogamija** je oprašitev med cvetovi različnih rastlin.

Cvetoči listnati ohrovt v maju

Pregled vrtnin glede na čas pridobitve semen in način opravevanja:

ENOLETNICE:			DVOLETNICE:		
sladkorna koruza	tujeprašna	vetrocvetka	čebula	tujeprašna	žužkocvetka
česen	tujeprašen	žužkocvetka	por	tujeprašen	žužkocvetka
drobnjak	tujeprašen	žužkocvetka	mangold	tujeprašen	vetrocvetka
solata	samooplodna		rdeča pesa	tujeprašna	vetrocvetka
špinača	tujeprašna	vetrocvetka	zelje	tujeprašno	žužkocvetka
brokoli	tujeprašen	žužkocvetka	cvetača	tujeprašna	žužkocvetka
kitajski kapus	tujeprašen	žužkocvetka	brstični ohrovt	tujeprašen	žužkocvetka
redkev	tujeprašna	žužkocvetka	kolerabica	tujeprašna	žužkocvetka
redkvica	tujeprašna	žužkocvetka	ohrovt	tujeprašen	žužkocvetka
vrtna kreša	tujeprašna	žužkocvetka	korenček	tujeprašen	žužkocvetka
grah	samooploden, redko tudi križanje		zelena	tujeprašna	žužkocvetka
fižol	samooploden, redko križanje –žuželke		pastinak	tujeprašen	žužkocvetka
laški fižol	tujeprašen	žužkocvetka	peteršilj	tujeprašen	žužkocvetka
gomoljni sladki komarček	tujeprašen	žužkocvetka	ENO- ALI DVOLETNICE:		
buča	tujeprašna	žužkocvetka	endivija	tujeprašna	žužkocvetka
kumara	tujeprašna	žužkocvetka	radič	tujeprašen	žužkocvetka
melona	tujeprašna	žužkocvetka	motovilec	samooprašen	
jajčevce	načeloma samooprašen, včasih tujeprašen	žužkocvetka			
paradižnik	večinoma samooprašen, včasih tujeprašen	žužkocvetka	VEČLETNICE:		
paprika	načeloma samooprašna, včasih tujeprašna	žužkocvetka	beluš	tujeprašen	žužkocvetka

Zaradi ohranjanja izvirnosti pridelave semen je treba upoštevati čas in oddaljenost gojenih rastlin, zlasti sorodnih. Tu so posebej izpostavljene kapusnice in druge križnice (vse vrste in sorte zelja, ohrovt, cvetače, repa, podzemna koleraba ...). Določene rastline lahko osamimo in vzgajamo za semena tudi v delno zaprtih prostorih (rastlinjakih). V teh prostorih moramo poskrbeti za možnosti opravevanja (bližina čebeljakov, čmrlnjakov, možen pretok zraka skozi okna oz. skozi določeni odprti deli rastlinjaka v toplem vremenu ...).

In še namig za vrtna opravila v maju:

V maju ozelenijo vrtnine, nekatere tudi zacvetijo (razna zelišča, drobnjak, zacvetijo tudi gojene dvoletne vrtnine za semena, npr.: razne vrste in sorte kapusnic, križnic, dvoletne solate, radič, motovilec).

Iz zaščiteneh prostorov (rastlinjakov, toplih gred) presadimo sadike na zunanje vrtno grede, večje količine sadik tudi na polja.

Preden se lotimo presajanja na stalno mesto zunaj, je dobro, da sadike na to pripravimo. Če imamo sadike v posodah, je dobro, da jih postopoma pri-

vajamo na zunanji prostor. Zato je prav, da jih prenesemo čez dan na zunanji ne preveč sončen prostor (morda pod drevo), zvečer pa jih zopet vrnemo v zaprt prostor – rastlinjak. Poskrbimo, da imajo v posodi dovolj vlage. Po potrebi jih zalivamo s postano vodo, najbolje s prestreženo deževnico. Naslednji korak je, da pustimo sadike v posodah na prostem tudi ponoči. Vse to počnemo nekaj dni. Med tem časom jim pripravimo stalni zunanji prostor.

Če gojimo sadike vrtnin v rastlinjaku v zemlji na tleh, poskrbimo na privajanje teh sadik na zunanji prostor z odpiranjem rastlinjaka najprej čez dan, čez nekaj dni tudi ponoči. S presajanjem ni treba hiteti, saj nas v maju še rada preseneti slana. Pa tudi zemlja mora biti zadosti topla, da rastline ne doživijo prevelikega šoka. Presajanje opravimo v dopoldanskih oz. popoldanskih urah, ne sredi vročega dne. Najbolje, kadar je oblačno. Posadimo jih v dovolj vlažna tla.

V rastlinjaku je dobro ohraniti še nekaj sadik različnih vrst in sort. Iz rastlinjaka jih bomo prenesli na vrt ali njivo po potrebi (po nepredvideni zmrzali, toči, neurju), kar je zadnja leta prisotno.

V maju je še vedno čas, da posejemo vrtnine, ki jih prej zaradi različnih

vzrokov še nismo posejali. V topli zemlji pridobijo vrtnine ves izgubljeni čas. Nekatera semena in kasneje rastline pa imajo sploh radi toplo vreme in toplo zemljo (rdeča pesa, paradižnik, paprika, melone ...). Na mraz je občutljiv tudi fižol. Na prosto ga sejemo šele po 4. maju. Sredi maja je ob treh ledenih možeh pregovorno rada slana, zato je modro, da sejemo občutljive rastline samo toliko prej ali kasneje, ko pred tem datumom še ne vzklijejo.

Ne pozabimo tudi na razna zelišča in samonikle rastline. Presadimo ali posejemo jih med vrtnine. S svojimi učinki (vonjem, okusom ...) bodo obvarovale marsikatero vrtnino pred neželenimi obiskovalci in boleznimi.

Ob koncu maja bodo nekatere vrtnine že dale prvi pridelek. Preden jih uporabimo v prehrani, izberemo nekaj najlepših rastlin za osemenitev (enoletnice: pomladanska solata, rdeča redkvica, grah ...).

Nekatere vrtnine lahko sejemo ob ne presuhem delu leta večkrat (razne solate, radič, špinačo, grah, stročji fižol, rukolo, vrtno krešo).

Naj vas delo na vrtu in poljih notranje bogati! ■

LETO BRATOV KRALJ

Življenjska pot likovne umetnice Marije Mare Kralj (9. 9. 1909–22. 10. 2010)

V sklopu slavlja v jubilejnem letu Toneta in Franceta Kralja je prav, da vedenje o njiju razširimo še na njune najožje družinske člane. Ob tej priložnosti bi na kratko predstavili življenjsko zgodbo soproge Toneta Kralja, gospe Marije Mare, povzeto po Raziskovalnem projektu 2018/19 Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani (pod vodstvom mentorice projekta mag. Olge Paulič). Ekipa je delo imenitno opravila, za kar jim iskreno čestitamo v imenu TD Dobrepolje.

Edi Zgonc, TD Dobrepolje

Mati Marije Mare je bila Vida Jera (Francica), rojena 1875 na Bledu (njen oče je bil France Vovk iz Vrbe – sin Prešernove sestre Minke), in oče Karel Jeraj, rojen 1874 na Dunaju. Vida in Karel sta se poročila leta 1901. Na Dunaju je Vida rodila tri hčerkice (Vida, Mara in Karola Oli) in sina Draga, ki je pri štirih letih umrl.

Sestre Jeraj (od leve proti desni):
Karola Oli, Vida, Mara.

Vida Jeraj (mati Mare) je bila učiteljica (Ljubno na Gorenjskem, Zasip pri Bledu, kjer se je zaljubila v dr. Ivana Prijatelja) in slovenska pesnica. Veliko se je družila z Antonom Aškercem, Ivanom Cankarjem, J.M. Aleksandrovim in dr. Ivanom Prijateljem, ki so jo vzpodbujali in usmerjali k pisanju pesmi. Pesmi je pisala pod različnimi psevdonimi (Radica, Bleška, Viola, Zora in Vida). Namesto Francica so jo začeli imenovati Vida. Dunajska leta so bila najustvarjalnejše obdobje. Veliko pesmi je uglasbil mož Karel, pa tudi Anton Lajovic, Risto Savin, Emil Adamič.

Leta 1908 izda prvo pesniško zbirko pod naslovom *Pesmi*, leta 1919 pa otroško igrice v verzih *Desetnica*, ki jo je uglasbil Karel Jeraj. Leta 1921 je Vida Jeraj objavila pesmi za otroke v zbirki *Iz Ljubljane čez poljane*, ilustrirala je hči Mara. 1935 izide *Izbrano delo Vide Jeraj*, ki ga je uredila njena prijateljica Marja Borštnik. Leta 2015 je vnukinja Tatjana Kralj izdala zbirko *Pesmi*, kjer je tudi pesem Doma, bolj znana pod naslovom Navzgor se širi rožmarin. Oče Mare je bil Karel Jeraj (1874–1951), odličen violinist, skladatelj, dirigent. Kot prvi Slovenec je postal redni član in koncertni mojster dunajske Dvorne opere in filharmonije pod vodstvom Gustava Mahlerja. Več kot 10 let je pod njegovo taktirko igral v njegovem orkestru.

Marija Mara Jeraj, poročena Kralj (Dunaj ob 9. uri 9.9.1909–22.10.2010, Ljubljana), je osnovno šolo obiskovala na Dunaju, v Ljubljani pa meščansko šolo. Leta 1925 se je vpisala na Tehnično srednjo šolo na novoustanovljeni oddelku za keramiko, kjer ji je bil učitelj kipar in slikar, naš France Kralj. Šolanje je končala kot prva slovenska keramičarka. Med drugim jo je ob neki priložnosti France Kralj zaprosil, naj mu prerisuje njegove

risbe za knjigo *Nevesta s Korinja*, kar je pokazalo, da je odlična risarka. Od takrat je bila njena želja po slikarskem ustvarjanju še večja.

Leta 1928 se je Marija Mara Jeraj poročila z našim Tonetom Kraljem. Cerkveno poroko sta imela v trnovski cerkvi, poročil pa ju je takratni župnik F.S. Finžgar. Po poroki se je Mara posvetila slikanju. Pogosto je šla s Tonetom na Primorsko, kjer je slikal v številnih cerkvah. Pomagala mu je pri manj zahtevnih delih in detajlih.

Na poročno potovanje sta odšla v Benetke. Nato sta odšla v Tomaj, kjer sta stanovala v župnišču pri župniku Albinu Kjudru. Tone je delal od jutra do večera. Možu je pomagala, da je bilo delo hitreje končano. Z dekliškim imenom Mara je začela leta 1928 razstavljati svoje ustvaritve na ljubljanskem velesejmu. Leta

Marija Jeraj Kralj

Mara in Tone, 1928

1930 v Antwerpnu, leta 1931 v Ljubljani in še marsikje. Bila je opažena.

Leta 1932 je rodila hčerko Tatjano. Mož je bil večino časa odsoten, na Primorskem (poslikave cerkva), Mara je ustvarjala doma. Istega leta je začela ustvarjati tudi velik opus ilustracij, ki ga je postopno nadaljevala vse do leta 2009, najprej za goriško Mohorjevo družbo, nato za Mladinsko knjigo in zbirko Čebelica.

V slikanju na belo svilo je razvila svojo izvirno tehniko, za eno od slik v Firencah je prejela tudi denarno nagrado. S prejetim denarjem se je leta 1937 odpravila v Pariz na Akademijo za slikarstvo. S šolanja je domov prinesla 20 slik, imenovala jih je »pariški opus«.

Mara Kralj: Mlada prijateljica (portret hčerke Tatjane), 1936

Med drugo sv. vojno sta bila Tone in Mara na strani NOB, v njuni hiši (v bunkerju) so skrili in rešili veliko narodno zavrednih ljudi. Ko je bil bunker izdan, so zaprli Maro in sestro Oli. Tone je bil takrat v Trenti. Hčerka Tatjana se je zatekla k Marini sestri Vidi. V zaporu je Mara naredila najmanj 100 portretnih risb sojetnic.

Ko so se po osvoboditvi vrnili domov, njunih številnih umetniških del ni bilo več. Mara je obžalovala izgubo slik »pariškega opusa«.

Po drugi sv. vojni so težko živeli. Mara je bila eno leto učiteljica risanja na Gimnaziji Vič. Leta 1946 jo Bojan Stupica povabi za maskerko pri prvem slovenskem filmu. Dodatno se je izobrazila v čeških studiis Barrandov v Pragi. Sodelovala je

Mara Kralj pri maskiranju likov filma Na svoji zemlji

pri treh slovenskih filmih – *Na svoji zemlji*, *Trst* in lutkovni film *Kitarist*.

Leta 1952 jo odprti rok sprejme umetniški vodja Jože Pengov za oblikovalko lutk v Mestnem lutkovnem gledališču v Ljubljani. Zapustila nam je nepozabne like za predstave *Obuti maček*, *Zvezdica Zaspanka*, *Butalci*, *Ostržek* ... Vse glave lutk je oblikovala iz lipovine, umetnosti rezbarjenja jo je naučil mož Tone.

Lutke za Zvezdico Zaspanko

Leta 1959 se je upokojila, a ustvarjala do 100. leta. 1972 je bil v Mestnem lutkovnem gledališču požar, ki je uničil Marine lutke. 1985 se je še enkrat vrnila k lutkam. Po Tonetovih risbah je za Puškinovo Pravljico o carju Saltanu iz glin izdelala glave lutk.

Mara Kralj je likovno zasnovala več kot 230 lutk. Prva izvirna lutkovna serija *Butalci* na TV Slovenija (1962) je znana po tem, da so prvič nastopile njene mišične lutke. (Na roko nataknemo rokavico z enim prstom. Roko položimo tako, da je del s štirimi prsti zgoraj, palec pa spodaj. Lutka rokavička se okraši z dodatki, kot so ušesa, smrček, lasje, oči... Najbolj značilno je odpiranje ust.)

Sebe je Mara imenovala lutkarica, saj je že kot osemletna deklica izdelovala lutke iz glin, med drugo sv. vojno iz papirja, namočenega v klej... Kot oblikovalka lutk je razvijala svoj lastni slog. O sebi pravi Mara: »Rada slikam, vendar sem po duši in srcu predvsem lutkarica.« Omeniti moramo leto 1957, ko je Ljubljano obiskal ruski lutkar Sergej Obrazcov. Ogledal si je lutkovno predstavo *Zvezdica Zaspanka* in bil nad njo navdušen. Preden se je vrnil v Moskvo, so mu podarili repliko Zvezdice Zaspanke, ki jo

je za njega izdelala Mara.

31.10.2015 je prišel v Ljubljano vodja muzeja lutka iz Moskve in prinesel lutko Zvezdico Zaspanko (delo Mare) za tri mesece na ogled slovenskemu občinstvu.

Njene sposobnosti so se izrazile tudi na področju knjižne ilustracije. Učinek dobre ilustracije je okras, razlaga in interpretacija besedila. Bistvo umetnosti ilustracije je pravo sozvočje med besedo in podobo. Njene ilustracije najdemo v koledarjih Goriške Mohorjeve družbe 1932, 1939, v *Cicibanu* Mladinske knjige, v glasilu *Naš rod* 1932/33 idr. Med

Ilustracije Mare Kralj za Mladinsko knjigo

najodmevnejša tovrstna dela pa sodijo: *Mojca Pokrajculja* 1954; *Katarina* 1959; *Zvezdica Zaspanka* 1959; *Medvedek Dija* 1962; *Zvezdni tolarji* 1966, *Iz Ljubljane čez poljane* 1997; *Pravljica o metulju in svetilki* 1999.

Pod učiteljivanjem Franceta Kralja so nastajali prvi začetki slovenske domače drobne obrti, pretežno v glini in žgani kamenini. Izdelovali so barvno, okroglo in reliefno plastiko, posebej so bili znani po slikanju na keramične ploščice. Mara je bila prva slovenska šolana keramičarka, ki je s Francetom Kraljem vtisnila pot slovenski keramiki. Mara je bila med prvimi umetniki, ki so sodelovali s tovarno Dekor pri načrtovanju in okraševanju keramičnih izdelkov za prodajo (palček na mušnici, mornarček s piščaljo, hudič, ki kaže osle, krožnik in vaza z baletko ter angelček na pudrnici...).

Kot kiparka se je izkazala v lepi, izčiščeni obliki kipa violinistke sestre Vide. Z izpovedno in elegantno linijo v njenem opusu izstopa presenetljiv kip Matere z mrtvim otrokom iz leta 1932.

Slikarski opus Mare delimo na cerkvena in posvetna dela, najbolj priljubljen motiv je bilo slikanje portretov, zlasti otroških. V zgodnjem obdobju je bilo njeno slikanje pod vplivom moža Toneta, po šolanju v Parizu pa je razvila svoj slog, bolj barvit in z mehкими linijami.

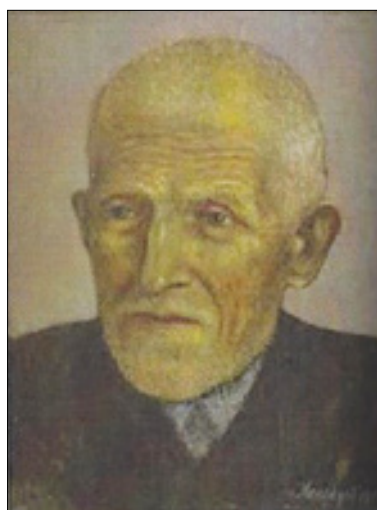
Mati z mrtvim otrokom, 1932 (patinirani mavec)

Njena glavna dela na beli svili z belgij-skimi barvnimi svinčniki so: upodoblje-na sv. Genovefa, podoba sestre Vide, podoba moža Toneta (slika desno zgoraj), Desetnica, Fantje po polj gredo...

Mara Kralj: Portret moža Toneta

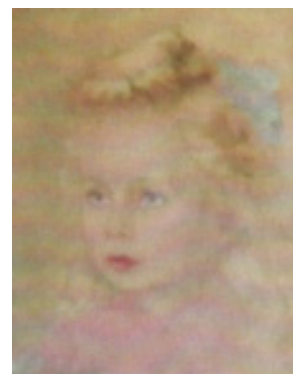
Njen prvi model je bil Janez Kralj, oče moža Toneta, leta 1939. Med njenimi cerkvenimi upodobitvami so slike Marije z detetom, ki se nežno stiska k materi. Značilni so mehke linije in mil videz. Slike so barvno kontrastne.

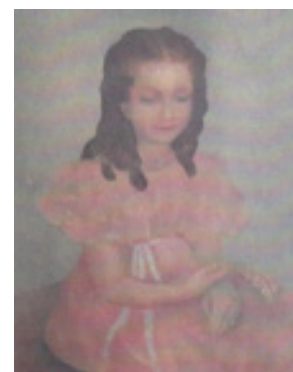
Mara Kralj: Tonetov oče, 1939

Po slikanju na svilo se je začela ukvarjati s portretiranjem v olju. Rada je slikala otroke od drugega leta starosti. Želela je razkriti čar in živost osebnosti, ujeti njihovo tipiko. Med slikanjem je z otrokom navezala stik s pripovedovanjem pravljic, da je izraz obraza postal dinamičen.

V umetniški družini Mare in Toneta Kralja se je 19.9.1932 rodila hčerka Tatjana. V sebi je imela željo po uveljavitvi v glasbi, stopila je na pot dedka violinista Karla Jeraja, ki je prvi opazil pevski talent in ji napovedal pevsko kariero. Z vztrajnim izobraževanjem doma in v tujini je postala odlična koloraturna sopranistka. Leta 1964 je debitirala v Sarajevu z vlogo Violette v Traviati. Zaposlila se je v operni hiši v St. Gallenu v Švici in Wuppertalu v

Mara Kralj: Portret Maje Kraigher, 1951

Mara Kralj: Portret hčerke Tatjane, 1940

Mara Kralj: Portret vnukinje Vande, 1968

Nemčiji. Veliko je tudi gostovala. Njene nastope je občinstvo sprejemalo z ovacijami zaradi njene čustvenosti, izžarevanja na odru, iskrenosti in čudovitega glasu. Nekaj velikih vlog Tatjane Kralj, poročene Vremšak (Samo V., skladatelj, izr. profesor na AG, zborovodja): Leonora v *Fideliu*, grofica v *Figarovi svatbi*, Čo-čo-san v *Madame Butterfly*, Diana v *Orfeju*, Leonora v *Trubadurju*, Liza v *Pikovih dami* ... Leta 1972 se je, kljub laskavi ponudbi za delo v Kielu, zaradi svojega »očka« vrnila v Ljubljano. Zaposlila se je v operi do predčasne upokojitve leta 1988. Stanovala je v očkovi hiši na Gerbičevi 11. Za reševanje umetniške dediščine Toneta Kralja v primorskih cerkvah in skladatelja Lucijana Marije Škerjanca je leta 1998 ustanovila dve fundaciji.

Bila je neutrudna zapisovalka vseh

Mag. Vanda Vremšak-Richter živi na Gerbičevi 11. Poučuje na katedri za sodobni nemški jezik na Filozofski fakulteti v Lj., je prevajalka in odlična slikarka, 2018 je prevzela skrb za Fundacijo Toneta Kralja in Fundacijo Lucijana M. Škerjanca.

Tatjana Kralj

mogočih spominov, urejala dokumentacijo o očku in Lucijanu M. Š. in se pripravljala na izdajo knjige, a jo je smrt 16.11.2018 na žalost prehitela.

Leta 1958 je v Ljubljani rodila dvojčici, Ireno in Vando. Irena je doštudirala solopetje v Ljubljani, Gradcu in Salzburgu. Imela je svetel sopranski glas, s katerim je nastopala na 200 koncertih in imela 10 opernih vlog. Na Akademiji za glasbo je dosegla naziv izredne profesorice. V obeh fundacijah je bila zelo aktivna. Huda bolezen ji ni prizanesla in 25.11.2006 je umrla.

Tatjana, Mara, Irena, Vanda in njihov doma na Gerbičevi

O babici Mari je dodala: »*Babica je bila skromna, popolni nematerialist, kot mama in dedek Tone. Kar je vrednega v hiši, so ustvarili sami, slike, kipe, intarzije, pohištvo. Z veliko hvaležnostjo bom ohranjala duh tega doma, ki je tako prežet z njihovo prisotnostjo.*«

Zaradi našega sodelovanja, ki slavi lepoto umetniškega ustvarjanja Mare in bratov Kralj, v vsej njeni čutnosti in minljivosti, sem bil v določenih stikih s člani umetniške družine Kralj. Še tesneje sem sodeloval od leta 1998, ko sem postal ustanovni član fundacije Toneta Kralja, ki je živa še danes. Bilo mi je v čast in ponos. Radostilo nas je dejstvo, da se poznamo.

Prav je, da v sklopu praznovanja leta bratov Kralj v Dobropolju razširimo vedenje o naših slavnih umetnikih. Univerza za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane pod vodstvom mentorice mag. Olge Paulič, urednice Mete Havliček in vnukinje mag. Vande Vremšak - Richter ter številnih soavtorjev je ob 110-letnici rojstva Mare Kralj izdala imeniten zbornik, v katerem so jo predstavili kot slikarko, kiparko, ilustratorko, filmsko maskerko, oblikovalko keramike in lutk. Celoten članek v sliki in besedi je izveček iz njihove knjige o Mari Kralj. To so zgodbe srca in duha. Hvala vsakemu posebej v imenu TD Dobropolje, Fundacije Toneta Kralja in mojem imenu.

Na youtube si lahko ogledate eno od predstavitev zbornika, ki je bila oktobra 2019 v Slovenski matici v Ljubljani. <https://www.youtube.com/watch?v=wT5HOp3V-TA&t=158s> ■

Pogovor z župnikom Francem Škuljem

Za nami je zelo drugačno praznovanje velike noči, največjega krščanskega praznika. Če je bilo praznovanje velikonočnih skrivnosti doslej zelo bogato, tudi na zunaj, je bilo letos zelo drugače. Praznovanje je potekalo brez srečevanja, tiho in v okviru naših domov. Gospod župnik Franc Škulj je v pogovoru za bralce Našega kraja zbral nekaj svojih misli o nenavadnem praznovanju.

Bojan Novak

G. župnik, za nami je obhajanje velikonočnih skrivnosti, ki je letos potekalo na zunaj povsem drugače, kot smo bili vajeni. Ste zelo pogrešali vernike v cerkvah?

Ko je svet zadela vest, da je nevarni koronavirus po vsem svetu, in so vlade držav začele ukrepati, sem najprej pomislil, da bodo ukrepi morda že do velike noči ukinjeni. A epidemija se je vedno bolj širila. Zahvaljujoč naši novi vladi, našim zdravnikom in vsemu medicinskemu osebju, naši policiji, kriznemu štabu in še mnogim se v Sloveniji ni najhujše razširila. Še posebno sem vesel, da naša oba domova, po posredovanju vodstva in izredno požrtvovalnih delavcev, pa tudi cela naša občina ni okužena. Bogu hvala!

Da bom pa kdaj moral največje praznike obhajati po spletu, mi na kraj pameti ne bi prišlo. Takrat so navadno naše cerkve polne, letos mašujem navadne dni sam v kapeli, med prazniki pa je bilo pet ljudi, ki so nadomeščali celo župnijo. V duhu sem vas sicer videl, vas vse položil na oltar, mi je bilo pa hudo še posebej, ko niste mogli priti k spovedi in ste prejeli obhajilo le duhovno.

So se vas velikonočne skrivnosti letos dotaknile na kak drugačen način kot v preteklih letih?

V osami ima človek več časa in možnosti, da razmišlja poglobljeno. V celi zgodovini človeštva ni bilo podobnega stanja, kot ga je prinesel ta virus. Zdi se mi, da so tudi drugi verni ljudje letošnjo veliko noč doživeli globlje, da so šli dejansko skozi vso velikonočno skrivnost, ki vsebuje tako Jezusovo odrešilno trpljenje, smrt kot vstajenje. Skupaj z vsem svetom smo zaskrbljeni. Večkrat te dni razmišljam, kako smo podobni apostolom in maloštevilnim Jezusovim učencem, ki so se po Jezusovem »porazu« razbežali in poskrili ter bili na veliko noč zaklenjeni. Imeli so priložnost razmišljati, kakšen namen sta pravzaprav imela Jezus in njegovo delo. Velikonočni dogodki vstajenja in prikazovanja Vstalega, zlasti pa moč Svetega Duha, so jih prepričali, da Jezus ni imel namena spremeniti tega sveta, pač pa njihovo življenje, jim prinesiti upanje, a Bog zmaguje po navideznih neuspehih. Letos še na poseben način čutim, kako je vera v večno življenje nekaj nujno potrebnega, nekaj, kar edino daje smisel in veselje življenju. Zdi se mi, da tudi marsikdo drug prihaja do tega sklepa.

Po vzoru številnih iznajdljivih in srčnih duhovnikov ste s pomočjo svetovnega spleta in družabnih omrežij zelo lepo približali praznovanje svojim vernikom. Ogledi maš in obredov na Facebooku so bili zelo dobro obiskani. Verjetno si niste mislili, da boste kdaj na ta način maševali ...

Kot starejši duhovnik, ki mu internet z vsemi pridobitvami ni najbolj domač, si nisem predstavljal, da bom kdaj na ta način opravljal bogoslužje. Hvala Bogu, da imamo v župniji veliko ljudi sposobnih in iznajdljivih, pa tudi pripravljenih pomagati. Ti so predlagali prenose. Posebej sem hvaležen tudi petim, ki so z veseljem sprejeli sodelovanje, saj sam tega res ne mogel izpeljati. Vsem bi se tudi na tem mestu rad iz srca zahvalil v imenu cele župnije in še mnogih drugih, ki so nas spremljali in še vedno pošiljajo zahvale.

Tudi sobotni blagoslov velikonočnih jedi je bil nekaj posebnega. Potem ko je v večini župnij blagoslov potekal preko televizijskih ekranov, sta oba z g. kaplanom opravila blagoslov »na terenu«, po vaseh. Vi z avtomobilom, g. kaplan pa s kolesom. Zakaj sta se oddolila za to pot?

Blagoslov velikonočnih jedil je slo-

venska posebnost. Našemu narodu to izredno veliko pomeni. Čeprav je sam blagoslov na meji folklore. Premalo se zavedamo, da ima vsak krščen človek možnost in celo dolžnost, da stvari blagoslavlja. Velikonočni blagoslov jedil pa ima še več drugih elementov, saj je za marsikoga to skoraj edino znamenje povezave s Cerkvijo. Že sama priprava določenih jedil, devanje v koške, lepa pregrinjala in potem odhod na nek kraj, kjer se obred izvrši, vse to je ljudem sveta stvar. K temu blagoslovu prinesejo tudi taki, ki niso kdo ve kako verni, čutijo pa v tem nekaj dobrega in lepega, in Cerkev vse z veseljem sprejema. Včasih je bila največja kazen, če kdo ni smel jesti velikonočnega žegna.

Sam se verjetno letošnjega načina ne bi spomnil, pač pa so me iz več vasi nagovarjali, naj to lepo navado izpeljemo. G. Marinko je bolj originalen, je to naredil s kolesom, jaz pa z avtom, in ko sem gledal hvaležne in ganjene obraze ljudi, je bilo tudi moje veselje popolno.

Vedno poudarjate pomen skrbi za ostarele in bolne. Letos za veliko noč niste mogli obiskati varovancev v naših domovih in jim odnesti dobrot, ki jih po navadi za ta namen darujejo verniki ob blagoslovu jedil. Kakšno je vaše letošnje velikonočno sporočilo vsem bolnim in ostarelim, predvsem tistim v domovih za ostarele?

Kakor se mi oskrbovanci domov za ostarele smilijo, ker morajo biti zaprti in nimajo obiskov, tako sem vesel, da je ravno ta epidemija zelo poudarila vrednost starejših in onemoglih. Pred tem smo pogosto slišali samo o povečevanju storilnosti, uspešnosti, ne pa o vrednosti človeka. Starejši pa so izpadli bolj kot breme, zanje naj bi kar uzakonili evtanazijo, sedaj pa je skrb za starejše in bolne na prvem mestu. Kaže, da mora včasih res priti nekaj hudega, da spregledamo. Sedaj nihče ne govori o evtanaziji, pač pa se do konca trudijo za vsako življenje.

Vsem bolnim in ostarelim bi ponovno rad povedal, da jih imamo zelo radi, da cenimo njihovo življenje, saj mi gradimo na njihovih žuljih. Vsako življenje od spočetja do naravne smrti je neizmeren Božji dar, zato ga spoštujemo in se ga veselimo. Komaj čakam, da bom lahko spet šel v dom, z njimi maševal, prepeval, spil kavico, in tako zabavni in veseli ne znajo biti nikoli mladi, kot znajo biti

stari. Ponovno se tudi zahvaljujem vsem zaposlenim, ki v teh težkih časih tako velikodušno skrbijo za starejše.

V zadnjem času je predvsem župnik iz Srednje vasi v Bohinju, Martin Golob, pokazal, da je mogoče vernike nagovarjati tudi s pomočjo sodobnih načinov komunikacije. Mislite, da lahko letošnje obhajanje velike noči priinese tudi kak premik pri oznanjevanju vere za obdobje po koncu epidemije? Bo Cerkev postala sodobnejša, še bolj približana ljudem?

Cerkveni mediji se že ves čas izredno trudijo, da oznanjajo krščansko veselo oznanilo. Drugi mediji pa o tem le občasno, večkrat pa celo negativno prikazujejo vero in verske dejavnosti. V času epidemije smo vsi veseli, da so te razlike izginile. Morda nikoli od osamosvojitve nismo tako držali skupaj kot zdaj, kar je nekaj najlepšega. Nekateri bi morda celo želeli, da bi lahko svoje verske dolžnosti in pravice vedno izpolnjevali kar po medijih. To pa v normalnih razmerah nikoli ne bo mogoče. Nikoli pa v naravnih razmerah ne bo možno nadomestiti udeležbe pri pravih svetih mašah. Nikoli ne bo mogoče po mediju prejeti ali podeliti zakramentov, lahko pa bi bilo veliko več oznanjevanja in poučevanja. Za važne stvari, na primer sveto mašo, se je treba tudi potruditi. Vzeti si čas, se praznično napraviti, oditi na kraj dogajanja. Tam pa se ne srečamo le z živim Bogom. Tam je navzoča najprej živa Cerkev. To je Božje ljudstvo, bratje in sestre, ki skupaj moli-

jo, pojejo, poslušajo, se darujejo Bogu in potem živega Boga prejmejo v svoja srca. Bled primer je navdušen nogometaš. Biti navzoč na pravi tekmi, za katero plačaš drago vstopnico, je nekaj drugega kot jo gledati po televiziji, ali pa iti v opero ali jo gledati po televiziji. Ko ni druge možnosti, je tudi to lepo in dobro, v normalnih razmerah pa ne bodo nikdar mogli mediji nadomestiti pravega dogajanja.

Na veliko soboto je ta svet zapustil upokojeni ljubljanski nadškof Alojz Uran. Spominjam se, da je bil večkrat ob različnih slovesnostih v naših krajih. Kaj je tisto, kar bi si morali iz njegovega življenja in delovanja vsi zapomniti?

Iz pokojnega nadškofa Alojza Urana sta veli iskrena krščanska dobrota in prijaznost. Zelo rad je bil med ljudmi, rad je prisluhnil njihovim potrebam in željam, in kolikor je mogel, jim je pomagal. Tudi za naš dom je škofija pod njegovim vodstvom darovala 50 tisoč evrov. Bil je odličen pevec in s svojim pevskim darom je res dajal čast Bogu in razveseljeval mnoge ljudi. Kot vsak človek, še posebej duhovnik, je bil deležen tudi trpljenja, ki ga je vdano in pogumno nosil, znal je vedno velikodušno odpuščati, zato smo prepričani, da sedaj že s povečanim Kristusom v nebesih veselo prepeva večno ALELUJO.

Najlepša hvala za pogovor in vse lepo vam želim. ■

Dan v podjetju – Bio kmetija Marolt

Trend manjših kmetij gre v zadnjih desetletjih v smeri pridelave ekološko neoporečne hrane in kar nekaj kmetij se ukvarja s pridelavo bio izdelkov. Tokrat predstavljamo tak primer v naši občini – Bio kmetijo Marolt.

Bojan Novak

Bio kmetija Marolt je družinska kmetija, ki se ukvarja s pridelavo bio izdelkov rastlinskega in živalskega izvora. Že od vsega začetka kmetujejo po ekoloških načelih, v letu 2009 pa so se vključili v ekološko kontrolo. Trenutno obdelujejo 17 ha obdelovalnih površin, od tega 6 ha njiv. Imajo 18 glav govedi, 2 kobilici, 2 svinji, 2 kozi z mladiči, 2 kunca in kokoši.

Vzpostavljeno imajo spletno stran Bio kmetija Marolt, s katero so pridobili kar nekaj strank. Proizvode prodajajo na lokaciji v Zdenski vasi 13, dostavljajo pa jih tudi v Ljubljano in na željo strank tudi drugam.

Kako je videti dan na Bio kmetiji Marolt?

Dan na kmetiji se začne zjutraj z oskrbo in pregledom živali. Vse živali so v prosti reji in na več lokacijah. Živali so na pašnikih celo leto. Nadaljnja dela so odvisna od letnega časa, tudi vremena. Kmetovanje poteka po načelih biodinamike. Spomladi se ukvarjamo s pripravo zemlje na setev in sajenje. Večinoma gnojimo s kompostom, nekaj ekoloških gnojil pa dokupimo. Trenutno sadimo krompir, dognojujemo in češemo žita, pripravljamo pašnike. Običajno je za vsa opravila dan prekratek. Kljub strojnemu delu je vendarle veliko treba opraviti tudi ročno. V opravila je vpeta vsa družina, vsak po svojih zmožnostih. Količina in obseg dela se pogojujeta tudi z letnim časom.

Katere izdelke na vaši kmetiji proizvajate in prodajate?

Proizvajamo in nudimo tako proizvode živalskega kot rastlinskega izvora.

Redimo slovensko avtohtono pasmo, cikasto govedo. Krave so dojilje. Imamo sezonski pripust z lastnim bikom. Teleta so običajno spomladi, v poznih jesenskih mesecih pa nudimo njihovo meso. Prodajamo tudi kokošja jajca.

Sadimo dve sorti krompirja, in sicer marabel in carolus.

Od žit proizvajamo piro, pšenico, ajdo, proso, ječmen, rž in koruzo. Moko meljemo po naročilu, da je sveža in polnovredna. Prodajamo pa še proseno kašo in ješprenj.

Glavna tveganja, glavne priložnosti in izzivi za tip kmetije, kot je vaša:

Ekološki kmet mora imeti več razumevanja in znanja za pravilno kmetovanje po ekoloških smernicah.

Glavno tveganje so vremenske razmere, od katerih je odvisen pridelek. Pri celoletni paši živali predstavljajo tveganje zunanji vplivi in dejavniki, kot so divje živali in nestanovitno vreme.

Priložnosti so v vedno večjem povpraševanju po ekološko pridelanih živilih zaradi vedno večjega zavedanja potrošnikov glede zdravstvenih in okoljevarstvenih vprašanj ter vprašanj glede zaščite živali. K temu sta prispevala tudi kontinuirano spodbujanje in pospeševanje ekološkega kmetijstva s strani države.

Naše stranke sprašujejo tudi po perutnini, kuncih in svinjini, zato v prihodnosti razmišljamo o razširitvi dejavnosti v te smeri.

Izziv v našem kmetovanju vsak dan predstavljajo načini kmetijske pridelave, ki poudarjajo gospodarjenje v sožitju z naravo. Tu gre za način trajnostnega kmetovanja, ki upošteva kmetijo kot celosten, enovit sistem, v smislu tla-rastline-živali-človek, in skrbi za ravnovesje

vseh vključenih elementov. Največji izziv pa je vsekakor zagotoviti vrhunsko kakovost hrane za ugodno ceno.

Eden od izzivov je gotovo tudi ponudba hrane v izobraževalne ustanove (vrtci, šole ...).

Konkurenčna prednost vaše kmetije:

Prepričan sem, da sta v prvi vrsti to ohranjanje svežine in kakovosti hrane. Tu mislim predvsem na mletje moke po naročilu. Kot drugo prednost bi navedel preko celoletne paše vzrejo kakovostnega goveda. Skrbimo pa tudi za ohranjanje neposrednega stika s strankami brez raznih posrednikov.

Pomen sodelovanja med podjetniki:

Z drugimi kmeti v naši občini sodelujemo predvsem v smislu strojnih uslug. Včlanjeni smo v ekološko društvo Zdravo življenje (s sedežem v Lukovici), sam sem tudi član upravnega odbora *Združenje rejcev avtohtonega cikastega goveda v Sloveniji*. To in podobna društva so namenjena predvsem promociji kmetijstva, izobraževanju, izmenjavi mnenj in izkušenj ter seveda tudi druženju.

Kmetija ponuja priložnost za sodelovanje:

Za zdaj veliko večino dela opravimo sami, ob večjih opravilih pa si pomagamo tudi z najemom delovne sile. Vsak, ki želi delati, je dobrodošel.

Zelo smo veseli, kadar nas obiščejo otroci iz šole in vrtca in na ta način spoznavajo naše delo. Smo družinam prijaz-

na kmetija, v tem vidimo tudi priložnost sodelovanja z lokalno skupnostjo, predvsem preko ponudbe pristnega obiska kmetije, z vpogledom v dnevna opravila. Pri nas se lahko obiskovalci poizkusijo v njih. Predvsem pri mlajših pa lahko na ta način spodbudimo zavest o delu in življenju z živalmi, naravo in naravnimi danostmi. ■

Iz naše knjižnice

Videm 34, 1312 Videm Dobrepolje ● tel.: 01/786 71 40

Obratovalni čas:

Ponedeljek, sredo, petek: od 12.30 do 19.00.

Torek: od 8.00 do 15.00.

Četrtek: od 11.00 do 15.00.

Branje in knjižnica v koronačasu

V tem prav posebnem in izrednem stanju pandemije so morale tudi knjižnice v skladu z navodili pristojnih do nadaljnjega zapreti svoja vrata za obiskovalce zaradi preprečevanja širjenja okužbe. Tako je tudi Mestna knjižnica Grosuplje z vsemi svojimi enotami do preklica zaprta. Obisk knjižnice torej v tem času ni mogoč, že izposojeno gradivo pa lahko vrnete v vračalnik, ki je v enoti Dobrepolje nameščen na trgu pred Jakličevim domom. Za vaše izposojeno gradivo se zamudnina ne obračuna.

A vendarle je potreba po branju nekaj, kar bralce spremlja vse dni, prav tako ima marsikdo ravno v tem obdobju več trenutkov prostega časa za branje literature. Za mnoge so ravno knjige lahko tiste, ki polepšajo dan. Branje namreč pomembno vpliva na našo kakovost bivanja, saj poleg tega, da širi znanje, dokazano zmanjšuje posledice stresa in odganja tesnobo. Tako sedaj večina izmed nas pregleduje domače knjižne police in posega po knjigah iz osebnih knjižnih zbirk, ki so prisotne skorajda v vsakem domu. Četudi je branje knjig najbolj pristno in doživeto, ko knjige držimo v svojih rokah, pa so osebne zbirke omejene, številni pa potrebujejo tudi knjige za študij. Tako vas vabimo k obisku naše virtualne knjižnice **Biblos** (<https://www.biblos.si>), ki ponuja bogat izbor kakovostne literature.

Na Biblosu lahko izbirate med več kot 3000 knjigami za odrasle in otroke. Za brezplačno izposojanje knjig z Biblosa potrebujete le urejeno članstvo v knjižnici, dostop do svetovnega spleta in geslo, ki ste ga ob vpisu v knjižnico prejeli za storitev Moja knjižnica. Za dostop do e-knjig na Biblosu se morate na aplikaciji vpisati z uporabniškim imenom (sikgrs + članska številka) in geslom. Za vse tiste, ki še nimate urejenega članstva ali aktiviranega gesla, Mestna knjižnica Grosuplje za vse svoje enote omogoča do prekinitve izrednih razmer brezplačen **SPLETNI VPIS** v knjižnico in s tem dostop do e-virov za čas zaprtja knjižnice. Več informacij najdete na spletni strani knjižnice www.gro.sik.si.

Vabimo vas, da uporabite tudi druge

elektronske vire in podatkovne zbirke, do katerih lahko dostopate preko naše knjižnične spletne strani, kot sta:

Zbirka Pressreader vam omogoča izkušnjo dnevnega časopisa v elektronski obliki. Izbirate lahko med več kot 5000 naslovi dnevnega časopisa in revij iz več kot 100 držav in v več kot 60 jezikih sveta. Nabor revij pokriva modo, ročna dela, računalništvo, kulturo, šport ...

Večdisciplinarna zbirka EBSCOhost omogoča dostop do baz podatkov s celotnimi besedili v angleščini. Ponuja e-knjige, strokovne revije ter članke s področja humanistike, kulture, medicine, izobraževanja ... Zbirka je pomembna predvsem za pridobivanje strokovnih člankov pri strokovnem izpopolnjevanju, pripravi diplomskih, seminarskih nalog ...

Do kakovostnih vsebin lahko dostopate tudi preko portala Digitalna knjižnica Slovenije (dlib.si) in portala Kamra – digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, IUS-INFO ... Posežete lahko tudi po zvočnih knjigah preko portala **Audibook**, ki v tem času omogoča brezplačni dostop do avdio oziroma zvočnih knjig. Virtualni svet knjig, časopisov in informacij slovenskih splošnih knjižnic je predstavljen tudi na **portalu slovenskih splošnih knjižnic** (knjiznice.si).

Na spletu lahko zasledimo, da je veliko založb in knjigarn, kot Mladinska knjiga, odklenilo svoje zaloge in ponujajo možnost branja knjig v elektronski obliki. Za otroke so prijetne tudi zvočnice, kot so **Pančkov svet** in **Lahkonočnice**. V tem času, ko so otroci doma, imamo več trenutkov tudi za skupno družinsko branje. In ne pozabite, da otroci večkrat z veseljem prisluhnejo tudi posamezni zgodbi oziroma pravljici. Za najmlajše je kolegica knjižničarka Maruša Pušnik pripravila nekaj lepih videoprilog v kamišibaj obliki, ki so dostopne na naši spletni strani. Vabimo tudi k ogledu kratke videoprojekcije, nove pravljice kolega Rudija Podržaja Bela vrana, ki je nastala po navdihu skladbe Bela vrana in štiri poprova zrnca za violino in violončelo skladatelja Bojana Glavine. Besedilo je

interpretirala Katja Bricelj, ilustracije pa je prispevala mlada Klara Maver, učenka osmega razreda Osnovne šole Šmarje - Sap. Glasbena izvajalca sta violinistka Mojca Menoni Sikur in violončelist Martin Sikur.

V mesecu aprilu smo obeležili tudi mednarodni dan knjig za otroke, ki poteka 2. aprila na rojstni dan pisatelja Hansa Christiana Andersena. Vsako leto druga nacionalna sekcija pripravi plakat in poslanico. Tokrat poslanica z naslovom **»Lakota po besedah«** prihaja iz naše domovine, napisal jo je Peter Svetina, plakat je ilustriral Damijan Stepančič. Oba sta naša vrhunska ustvarjalca, prejemnika številnih nagrad. Pisatelj Peter Svetina v svoji poslanici med drugimi pravi: *»Besede v pesmih in zgodbah so hrana. Niso hrana za telo, nihče si z njimi ne bo napolnil želodca. So hrana za duha in dušo. Lakota po besedah se kaže kot malodušnost, kot brezbržnost, kot arogantnost. Ljudje, ki jih tare ta lakota, se ne zavedajo, da je njihova duša premražena, ne zavedajo se, da hodijo mimo sebe, pa se ne vidijo. Del sveta jim odteka, ne da bi ga sploh kdaj opazili. To lakoto potešijo pesmi in jo potešijo zgodbe.«*

V času zaprtja knjižnic od 10. aprila dalje nudimo članom dostavo knjižničnega gradiva po pošti.

Storitev omogočamo iz zbirke Mestne knjižnice Grosuplje v omejenem obsegu za študijsko literaturo in leposlovje, ki je del učnega načrta. Naročite lahko do tri naslove študijske literature. Za vse informacije smo vam na voljo po e-pošti: izposoja.gro@gro.sik.si ali na telefonski številki 051 668 347 od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure.

V nadaljevanju se bomo prilagajali navodilom pristojnih institucij, zato vas vabimo, da spremembe spremljate na naši spletni strani www.gro.sik.si.

Naj bosta knjiga in branje naša spremljevalca tudi v tem izrednem času. Želimo vam prijetno branje. ■

*Za knjižnico pripravila
Jasmina Mersel Šušteršič*

Pogovor z **Ivanom Grandovcem**, ravnateljem JVIZ OŠ Dobrepolje

»Mislim, da v tem trenutku učencem najbolj primanjkuje družjenja in skupinske dinamike«

Za nami je že šest tednov izvajanja šole na daljavo. Nekoč praktično nepredstavljivo se nam zdi zdaj že kar nekako normalno. O težavah, povezanih s tovrstnim načinom šolanja, ter o izzivih, ki jih čas prinaša, sem se pogovarjal z ravnateljem naše šole, Ivanom Grandovcem. Tokrat sva se dotaknila le šolskega dela, čeprav je sogovornik tudi ravnatelj vrtca.

Bojan Novak

G. Grandovec, ste si kdaj predstavljali, da se lahko svet ustavi na način, kot se je po 13. marcu? Da bomo za toliko časa zaprli tudi šole ...

Priznam, da me je sklep o zaprtju šol in vrtcev močno presenetil. Po drugi svetovni vojni nismo bili navajeni, da se kaj takega sploh lahko zgodi. Že ko med našimi učenci razsaja gripa, se nam zdi prav čudno, da so nekateri od delki prepolovljeni. Tako dolge prisilne odsotnosti iz učilnic v 21. stoletju, v dobi globalizacije, pa gotovo ni nihče pričakoval. Pokazalo se je, da je človeštvo kljub izrednemu tehnološkemu napredku zelo ranljivo. Ko smo v torek, 17. marca, odpravljali napako na šolskem alarmnem sistemu, me je kar malo stisnilo. Hodniki so bili prazni, z mojstri smo z enega dela objekta na drugega komunicirali preko mobilnih, vzdušje je bilo kar turobno. Šele tisti dan sem se zavedel, da gre sedaj za neko resno stvar, da to ni čas počitnic, ko se šola odpočije od vrveža otrok.

Šolski sistem temelji na stalni interakciji med učenci in učitelji, tudi med sošolci. A zdaj je bilo treba vse postaviti na glavo. Učenje se je preselilo na domove učencev. Učitelji so oddaljeni in le v virtualnem stiku, preko elektronske pošte, spletnih učilnic, videokonferenc. Kako ste se s tem izzivom spopadli na OŠ Dobrepolje?

Najprej je bilo treba vzpostaviti poslovanje in delo pomočnic ravnatelja na daljavo. Takoj so računalničarji povezali različno šolsko strojno in programsko opremo preko omrežij z računalniki, ki jih imamo doma. Seveda smo se na začetku veliko učili tako pisarniški kot pedagoški delavci. V veliko pomoč nam je

bila računalničarka Barbara Blatnik in tudi priznani dobrepoljski informatik Boris Kaplan. Tudi vsi učenci niso imeli doma primerne IKT-povezave. Nekaterim so pomagali krajsani, nekaterim šola. Po dveh tednih je pouk na daljavo dobro stekel. Seveda se sedaj tudi zgodi, da komu tehnologija odpove. Ugotavljamo, da so učenci z vasi, kjer še nimajo optike, v takšnem pouku kar malo prikrajšani pri hitrem prenosu podatkov, predvsem pa pri pouku s pomočjo videokonferenc.

Gotovo brez težav ni šlo, saj gre za veliko spremembo za vse. Kaj lahko rečete o pristopu učiteljev?

Pohvaliti moram svojo pomočnico Sonjo Lenarčič, ki je s svojim entuziazmom in neverjetno voljo potegnila učitelje v novi situaciji. S ponosom lahko rečem, da smo bili že prvi teden med tistimi slovenskimi šolami, ki so že prve dni začele s poukom na daljavo, čeprav so bile vsaj na začetku informacije z MIZŠ-ja tudi nasprotujoče si. Mnoge učitelje sta z računalničarko Barbaro Blatnik naučili novih prijemov v pouku na daljavo.

V prvih dneh sem se skupaj z učitelji veselil, ko so me seznanili z novim didaktičnim pristopom. To sem do določene

mere od učiteljev tudi pričakoval, saj pravimo, da je 21. stoletje družba znanja, kar pomeni, da tudi v šoli znamo hitro vzpostaviti sistem učeče se organizacije, ki olajšuje učenje vseh svojih zaposlenih in z uvajanjem novosti spreminja šolski sistem. V tem trenutku smo odlični pri podajanju učnih snovi, še več pa bo treba narediti pri spremljanju učenčevega napredka.

Imate kake povratne informacije staršev? Tudi zanje se je precej spremenilo. Zdaj morajo, posebej pri mlajših učencih, občasno tudi nadomestiti učitelje. Poleg tega morajo biti tudi motivatorji za šolsko delo, saj se učenci, ki tudi sicer niso dovolj motivirani, lažje »skrijejo« kot v učilnicah.

Staršem se moram za njihovo nesebično pomoč svojim otrokom iz srca zahvaliti. Posebno učenci v prvi triadi še nimajo dovolj računalniških veščin. V tem času se je pokazalo, da učenci tudi v zadnji triadi niso tako veščji dela z različnimi programskimi orodji (Excel, PowerPoint ...). Vsi si mislimo, da otrok obvlada računalnik, če je po več ur dnevno na igricah in ostalih računalniških aplikacijah, ki so namenjene zabavi ter preganjanju dolgčasa. Morda bi bilo predvsem za učence druge triade primerno, da bi razmislili pri izbiri neobveznih izbirnih predmetov in si izbrali računalništvo. Tudi v zadnji triadi ne bi nikomur škodovali izbirni predmeti s področja računalništva. Res pa je, da je bil to čas medvrstniške pomoči. Na to smo lahko ponosni, da učenci, ki so »doma« v poznavanju računalniških veščin, pomagajo sošolcem.

Tako kot v času rednega pouka približno 10–15 % učencev ne dela domačih nalog, tako je tudi sedaj. Te učence uči-

telji pozovejo, če ni uspeha, pa pokličejo starše. Prepričan sem, da so naši učitelji lahko uspešni pri pouku na daljavo le s sodelovanjem z učenci in starši. Tako kot je starš vesel otrokovega uspeha, se tudi učitelj veseli učenčevega napredka.

Ponosen sem na Dobrepoljce, ki upoštevajo navodila oblasti. To se zelo lepo vidi tudi pred trgovino, ko v vrsti čakamo na vstop.

Ministrstvo za šolstvo je z nekaj okrožnicami in navodili pomagalo usmeriti delo šol, pa vendar se zdi, da se je vsaka šola lotila dela na daljavo nekoliko drugače. Pogrešate več pomenjenja ali vam je sistem, kjer ima posamezna šola, seveda znotraj nekih omejitev, dovolj avtonomije, bolj vseč?

To popolnoma drži. Tudi na MIZŠ-ju in Zavodu za šolstvo so se na začetku učili. Mi smo samoiniciativno že prvi konec tedna od učiteljev zahtevali, da naj pripravijo nekaj gradiv za pouk na daljavo. V nedeljo popoldne pa je prišlo obvestilo, da naj s tem počakamo. Tedaj sem bil v veliki dilemi. Ali naj delo učiteljev v prostem času konec tedna zavržemo, kaj pa naj učencem rečemo v ponedeljek? S pomočnico ravnatelja Sonjo sva se odločila, da naši učitelji niso konec tedna delali ničesar, kar bi lahko škodovalo učencem. Čez nekaj dni smo bili pohvaljeni. Res je, da slovenski Zavod za šolstvo ni pristopil k pouku na daljavo tako, kot je to na Hrvaškem, kjer je pouk voden dokaj centralno. Naši učitelji lahko določena gradiva dobijo na ZRSŠ-ju, predvsem pa imajo odprte roke, da jih tudi sami pripravijo. Samoiniciativnost pa je poleg znanja, komunikacijskih sposobnosti in spretnosti ena od bolj zaželenih kvalitiet dobrega pedagoga.

Pri pouku v virtualnem svetu se že kaže, da ne smemo pozabiti, da smo vsi skupaj ljudje in ne roboti. Tudi zato uvajamo razredne ure preko videokonferenc, da se vidimo, si pomahamo in podarimo nasmešek. Prepričan sem, da se tudi s poukom na daljavo da pridobiti veliko znanja, manjka pa tisti človeški stik. Manjka čebelnjak med odmori, mladostne razigranosti, čustva so gotovo osiromašena.

Težko je napovedati, kako se bo izteklo tole šolsko leto. Menite, da bodo učenci do konca šolskega leta še videli šolske klopi?

Sem nepopoljšljiv optimist. Menim, da bi bilo za učence, starše in zaposlene koristno, da se kmalu srečamo v šoli. Res pa je vprašanje, v kakšni obliki. Ali bo v učilnicah le do 15 učencev? Kako naj se drug drugemu izogibamo na avtobusu, na hodnikih? Ali ne bo pouka športa, iger z žogo? Kako bo z malico in kosilom? Gotovo je treba paziti na zdravje, ne znam pa si predstavljati, kako organizirati pouk s takšnimi zahtevki, kot so jih objavili za šole na Danskem in v Nemčiji. Iluzorno je pričakovati, da v takšni množici učencev ne bo nihče kihnil. V šolah prihaja do kontaktov, saj je npr. na Vidmu hkrati preko 300 učencev in 50 zaposlenih. Zjutraj in popoldne je treba prišteti vsaj še po 80 staršev ali starih staršev. V začetku aprila sem si dejal: Po veliki noči se vidimo v šoli. Velikonočni prazniki so mimo, mi smo še doma. Pojavlja se tudi vprašanje, kako bo z valetom.

Gotovo se bo svet po tej epidemiji spremenil. Menite, da lahko na podlagi izkušenj dela na daljavo tudi na izobraževalnem sistemu pričakujemo kake spremembe?

Globalne spremembe so na obzoru. Tudi upad bruto družbenega proizvoda. Bojim se, da bo v gospodarstvu najbolj trpel turizem. V šolah pa je ta daljša odsotnost od klasičnega pouka pustila veliko sled. Pristojni bodo slej ali prej morali spoznati, da je treba spremeniti celoten sistem v smeri formativnega znanja. Sedaj nas sistem spodbuja k normativnemu znanju tudi s pomočjo nacionalnih preizkusov znanja in pisnih preizkusov. Formativno spremljanje znanja pa ima namen kriterijskega učenja. Načrtno spremlja napredek posameznega učenca. V ospredju so kriteriji uspeha, ki izhajajo iz učnih ciljev in opredeljujejo

pričakovano kakovost znanja. Res pa je, da verjetno takšen način ocenjevanja znanja ne bo vseč nekaterim staršem, saj bo učenec moral pokazati tudi učenje z razumevanjem.

Mislite, da bodo učenci znali po novem »klasičnem« začetku šolanja bolj ceniti izobraževalni sistem, druženje v šoli, vsakdanji šolski vrvež, znanje?

Mislím, da v tem trenutku učencem najbolj primanjkuje druženja in skupinske dinamike. Čeprav tako pogosto slišimo, da smo ljudje individualisti, pa še kako potrebujemo sprejetost. Ko se sprehajam po šoli, vprašam kakšnega najstnika, ki bi moral priti pozneje v šolo: »Zakaj pa si že prišel? Ali ne bi rajši še pol ure spal?« Odgovor je sila preprost in vsebuje vso resnico šole: »Ker mi je tukaj vseč in sem rad med sošolci.«

Kaj pa starši in učitelji?

Mnogi starši nam v povratnih informacijah povedo, da šele sedaj vidijo, ko poteka pouk na daljavo, koliko truda in energije je treba vložiti v šolanje. Mnogi izrečejo učitelju globoko besedo hvala.

Prepričan sem, da je ta koronavirus strnil učiteljske vrste, da bo vsak na svojem področju znal še bolj približati znanje učencem in da bomo znali vsak s svojimi talenti pomagati k ugledu naše šole. Upam, da bo izmenjava znanj med učitelji, ki se je močno povečala v teh tednih, pognala dovolj globoke korenine tudi za prihodnja šolska leta.

Želite ob koncu najinega pogovora svojim učencem še kaj sporočiti preko našega občinskega glasila?

Dragi učenci! Čeprav smo bili zaradi koronavirusa porinjeni v takšno obliko pouka, sem prepričan, da boste o teh izkušnjah še dolgo govorili. Vem, da se učitelji trudijo, da vas ne zasipajo s prevelikim obsegom domačih nalog, zato upam, da jih boste vestno naredili. Če bi bil klasični pouk, bi imeli vsaj pet šolskih ur. Poleg tega bi doma namenili vsaj še dve uri domačim nalogam in učenju. Upam, da se kmalu vidimo v šoli, čeprav sem prepričan, da ne bo nič tako, kot je bilo. Navaditi se bomo morali na nova pravila, kar pa ste v tem času, ko veljajo posebni ukrepi, že dokazali, da zmorete. Vse dobro in ostanite zdravi.

G. ravnatelj, hvala za pogovor in srečno pri nadaljnjem delu. ■

Kako ohraniti optimizem in znižati raven stresa v času epidemije covid-19

V teh dneh nas je večina zaskrbljenih. Pri nas in okrog nas je epidemija covid-19, vse dejavnosti so povezane z ohranjanjem zdravja, skrbi nas socialno in ekonomsko stanje, skrbi nas za družine, službe, plače. Vse to lahko vpliva na stres, ki ga doživljamo mi in ljudje okrog nas, ter posledično tudi na raven optimizma. Kar naenkrat se je več začelo govoriti o tesnobi, paniki, stresu. Prav je, da se pogovarjamo o tem, situacija je resna in tudi stresna. Mnogi jo doživljajo kot velik vir tesnobe, še posebej če so k temu nagnjeni.

Povzela Cvetka Košir, po spletnem predavanju dr. Kristijana Muska Lešnika

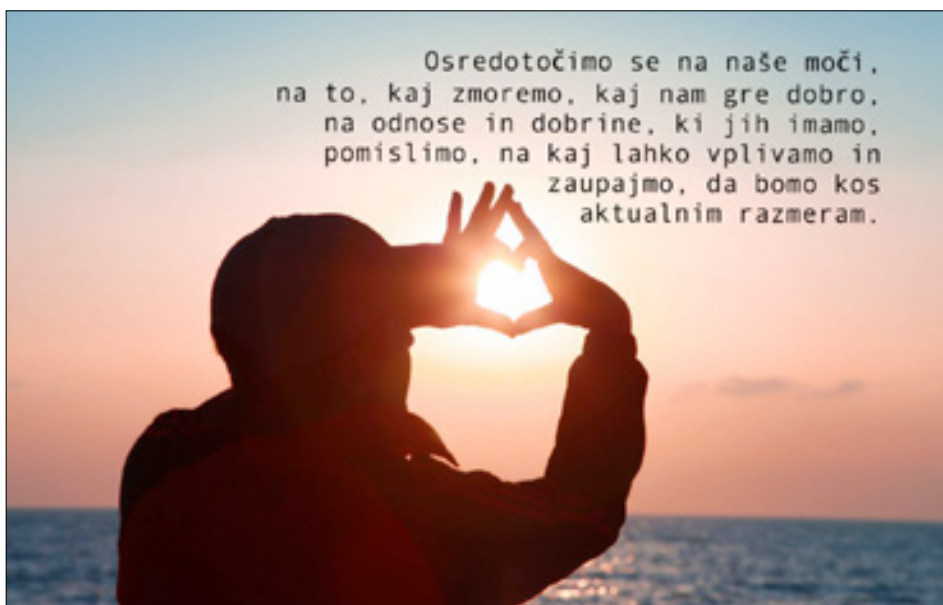
Kaj pa lahko storimo, da bi bilo teh težav čim manj? Najpomembnejša je preventiva, saj na tak način lahko naredimo največ dobrega zase, za svoje drage ter sodelavce. Treba je ohraniti pozitiven odnos do sveta, vzdrževati zdrav življenjski slog, se redno gibati in zdravo prehranjevati.

Z besedami in dejanji lahko zelo močno vplivamo na ljudi. Raziskave kažejo, da ima optimizem ogromno pozitivnih posledic. Optimisti doživljajo manj stresa, imajo občutek nadzora, postavljajo si realistične cilje, imajo boljšo samopodobo, so bolj zadovoljni, imajo več potrpežljivosti, njihovi odnosi so pozitivni.

Ne rodimo se optimisti ali pesimisti. To je stvar naših izkušenj, odnosov, vzgoje, ni pa tudi nujno, da je pesimizem slab, optimizem pa dober. Ključna sta ravnovesje med njima in zavedanje, da je brezglavo obnašanje v tako resni situaciji najslabša izbira. Pomanjkanje optimizma vodi misli v smer poglobljene kritičnosti in skrbi, vztrajanje pri pesimizmu pa lahko pripelje do depresije.

Velik vir neprijetnih dogodkov so različni spletni forumi, predvsem komentarji na različne z aktualno tematiko povezane članke in objave. Ena reč, ki jo lahko naredimo, je, da zavestno zmanjšamo izpostavljenost negativnim in stresnim informacijam. Trenutno je v medijih zelo malo pozitivnih novic ali pa te ne pridejo toliko do izraza v luči vsega slabega, kar se dogaja. Zavestno je treba dvigniti svoje delovanje v pozitivno smer, delati stvari, ki nas sproščajo, nam dajo prijetne občutke.

Hvaležnost za dobre stvari, ki jih imamo ali se nam dogajajo v teh kriznih časih, pa je še en pomemben vir našega ravnovesja. Vsak dan ali večkrat na dan

se lahko spomnimo, kaj sami pri sebi zares cenimo in za kaj smo hvaležni (odnose, okoliščine, dom, podporo in skrb drugih ...). ■

Stresu se bomo ognili, če bomo:

- omejili stresorje;
- se čim več ukvarjali s stvarmi, ki nas sproščajo;
- šli ven, v naravo (privilegij tistih, ki živimo na vasi);
- se družili z domačimi;
- se igrali z otroki;
- skupaj opravljali domača opravila;
- ukvarjali se s hobiji;
- brali dobre knjige;
- peli, igrali na inštrumente;
- ohranjali odnose s pomembnimi ljudmi;
- ohranjali dnevno rutino, ohranjali svojo uro za kavico, za skupni sprehod ali pogovor;
- si 1-2-krat na dan vzeli čas za spremljanje dnevnih novic;
- iskali pozitivne informacije;
- si vzeli čas za humor;
- družinskim članom nudili čim več dotikov, objemov.

Podpora družinam v času koronavirusa

Pandemija koronavirusa postavlja v ospredje skrb za skupnost in potrebo po vzajemni podpori. In kako lahko prispevamo mi vsi?

Če nimamo okužbe, pazimo, da je ne dobimo. Če okužbo imamo, pazimo, da je ne širimo. Ostanimo doma, ostanimo povezani, bodimo empatični, prijazni, sočutni in družbeno odgovorni. S tem lahko prav zares nekomu rešimo življenje.

Informacije zbrala in zapisala **Cvetka Košir**,
pomočnica ravnatelja

Epidemija in mi

Epidemija covid-19 se je v zadnjih tednih in dneh dotaknila vseh nas. Vsak se z njo spopada na svoj način, kakor zna in zmore. Naloga vseh nas pa je, da po svojih najboljših močeh prispevamo k zamejitvi širjenja virusa in sčasoma k njegovi ustavitvi. Vsak dan smo priča novim ukrepom, napotkom in navodilom, a se marsikdo v vsej poplavi informacij ne znajde najbolje. Veliko dela imamo že sami s seboj, z urejanjem in vzdrževanjem nujnih zadev, ukvarjanjem s službo in na drugi strani domom, skrbjo za gospodinjstvo in seveda za svoje najbližje. Ni lahko. A vendar je treba v dani situaciji ohraniti trezno glavo, mirne živce in ne pozabiti na naše najmlajše – otroke.

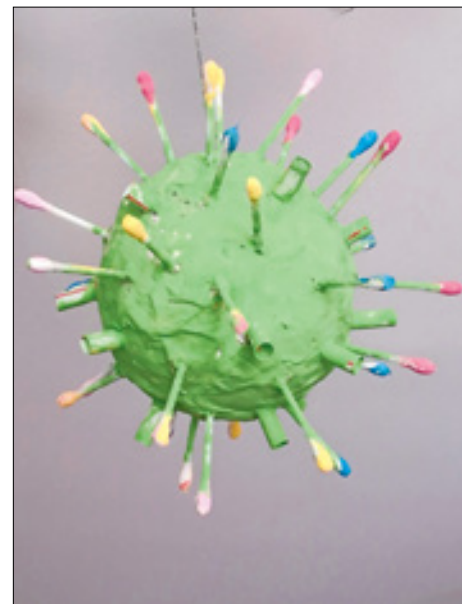
Kako lahko otrok doživlja epidemijo covid-19?

Tudi otroci skupaj z nami doživljajo aktualno dogajanje. Tudi oni lahko doživljajo stisko. Njihova tesnoba je lahko toliko večja, saj v primerjavi z odraslimi ne zmorejo razumsko dojemati in se odzivati na premnoge informacije, ki krožijo okoli njih. Ne razumejo vsega. Njihove zmožnosti racionalnega razmišljanja, analiziranja in logičnega sklepanja se šele razvijajo. Vidijo in slišijo pa nas, odrasle. Bolj kot besede se jih dotakne vse tisto, česar ne izrečemo. Tudi njih je lahko strah, so negotovi, zmedeni, imajo občutek nemoči. Zaradi tega so lahko bolj nemirni, razdražljivi, jokavi, lahko imajo različne psihosomatske težave, težave s spanjem ipd.

Prilagamo priporočila za starše predšolskih otrok. Tu je med drugim zapisano, na kakšen način se pogovarjati o aktualnem dogajanju, kako ostati mirni ter skupaj preživeti to težko obdobje. Pri-

poročila so zbrana v zloženki z naslovom *Tudi otroci so z nami v tem*, ki je dostopna na naslednji povezavi:
<https://isainstitut.si/isa/wp-content/uploads/2020/03/Da-bo-la%C5%BEje-otrokom-in-vam.pdf>

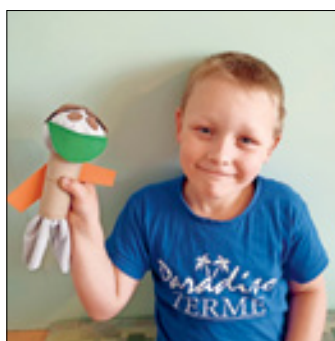
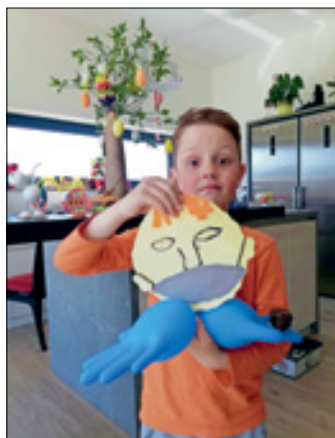
Informacije najdete tudi na:
<http://www.osdobrepolje.si/ringaraja/>.

Priporočila so izdelali na ISA institutu v sodelovanju z vrtcem Trnovo, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. ■

Kako otroku razložiti koronavirus in izolacijo?

Koronavirus je drastično spremenil naša življenja. V najbolj norih sanjah si nismo predstavljali, da lahko filmski prizori postanejo resničnost. Trenutno nam je edini cilj preživetje. Otroci so naenkrat ostali pred zaprtimi vrati. V vrtcu so pripravili programe za dejavnosti naših najmlajših, ampak so ostali zaprti. Kaj se dogaja? Kako koronavirus na razumljiv način predstaviti našim najmlajšim?

Tanja Tegel, za kolektiv vrtca Ringaraja

Zato otroku brati pravljice

Le kdo ne pozna čudovitega večernega rituala branja pravljič pred otrokovim spanjem? So zelo učinkovito in pozitivno vzgojno sredstvo, saj skozi njihovo vsebino otrok spoznava sebe in svet, ki ga obdaja. Poleg tega pa branje za lahko noč pogloblja in utrjuje vez med otrokom in staršem.

Pravljice so torej že od najzgodnejšega otroštva velikega pomena za razvoj

čustev, moralnega čuta in osebnosti, kot starši moramo biti le pozorni na to, da njihovo zahtevnost prilagajamo razvojni stopnji otroka. Pravljice se namreč med seboj precej razlikujejo, in sicer po

zahtevnosti, vsebini in tudi svoji sporočilnosti. Otroku pravljice pomagajo pri razvoju govornih in bralnih sposobnosti, z njim stopijo v stik s svojo domišljijo in jo gradijo. S pravljičami lahko otroke seznanjamo tudi s pojavom koronavirusa, da lažje razumejo nastalo situacijo.

Znana blogerka, ki piše blog pod imenom *mini rokice*, je našla rešitev – začela je pisati pravljice, ki bodo obrazložile nastalo situacijo otrokom na njim razumljiv način. Pravljice najdete na spletni strani <https://minirokice.si/>

Zahvala družinam skupine sovic za ustvarjanje in poslane fotografije. ■

Otrok in vrtnarjenje

Zima se je poslovila od nas in prišel je čas, ko začnemo vrtnariti. Letos so zaradi koronavirusa vrtčevski in šolski otroci doma v izolaciji. Imajo veliko energije, veselja, časa in hotenja, da nam pomagajo tudi pri vrtnarjenju.

Mateja Lohkar

Narava je naša največja učilnica. Učenje v naravi ni samo zabavno, zdravo, temveč je tudi v skladu s trajnostnim razvojem. Izkušnje pa nam pokažejo, da učenje v naravi pripomore tudi k odličnim rezultatom na področju osebnega in socialnega razvoja predšolskih otrok.

Vrt je izkustveni prostor v naravi, kjer otroci pridobivajo nova znanja na drugačen, zanimiv in inovativen način. Vrt je krasna priložnost, da otrok razvija svoja čutila in odkriva raznolike vonjave, barve, podlage, strukture, zvoke in okuse rastlin, ki rastejo na vrtu. Majhni otroci svet okoli sebe odkrivajo in srkajo z vsemi svojimi čutili in imajo potrebo in željo po opazovanju in raziskovanju narave.

Naš ekovrt v vrtcu žal sameva. Običeje ga lahko le žuželke, deževniki, ptice in druge majhne živali, ki imajo zdaj tam tišino, mir in prostor samo zase. Verjamem, da nas tudi one komaj čakajo in že pogrešajo vrtčevski vrvež. Vsi upamo, da bomo kmalu nazaj in bo naš ekovrt zopet zaživel z rastlinami, ki jih bomo posadili v njega. Zato skrbno doma vzgojite različne sadike rastlin, ki jih bodo otroci prinesli v vrtec in z majhnimi ročicami skrbno posadili v ekovrt. Vzgoja rastlin iz semen je zelo poučna, kajti otrok nestrpnost pričakuje trenutek, ko rastlinice pokukajo iz zemlje, in je vesel, ko lahko skrbi, opazuje in neguje svoje sa-

dike, ki jih nato posadi v toplo zemljo na lastno gredo oziroma v za to namenjeno posodo.

Pomembno je, da naučimo otroka pravih imen za različne vrste rož, sadja in zelenjave. Majhnemu otroku rožo velikokrat poimenujemo le roža, ne povemo pa mu njenega pravega imena. Ko vidimo marjetico, jo lahko brez težav predstavimo s tem imenom. Otroci hitro srkajo jezik in besede se naučijo mimgrede. Prav tako uporabljajmo bogat besedni zaklad, ko opisujemo posamezne dele, obliko, videz in lastnost rastline: rumen, zelen, majhen, velik, dolg, grob, tanek, svilnat ...

Ker otroci zelo radi preizkušajo in velikokrat naredijo stvari tudi po svoje in tako kot so si oni zamislili, domišljija pri njih nima meja, otroku namenimo del vrta, kjer bo lahko prosto kopal po zemlji, delal luknje in drugače ekspe-

rimentiral. Pri tem bo zagotovo naletel na deževnike, hrošče, pajke, mravlje, gosenice, razne oblike kamnov. Otrok pri tem začuti zemljo, njeno teksturo in vlažnost. Pri tem naj uporablja tudi vrtno orodje, na začetku bo malo negotovosti in nerodnosti, vendar se bo z večkratno uporabo orodja tudi naučil rokovanja z njim. **Na družinskem in vrtčevskem vrtu je na prvem mestu varnost otrok, zato je na nas odraslih, da jo obvezno zagotovimo.**

Otroci se bodo z delom in prisotnostjo na vrtu »nalezli« vrednot, kot so: delovne navade, odgovornost, potrpežljivost, zdrav način življenja in spoštljiv odnos do narave. Vrt lahko torej za naše najmlajše postane prava učilnica, v kateri se priučijo dobrih navad za vse življenje. Vrtnarjenje je torej za otroke vseh starosti dragocena izkušnja, ki jih bo obogatila na številnih življenjskih področjih. Zagotovo nam bodo tudi v odraslosti hvaležni, če jim jo bomo omogočili.

Dneve, ki jih nekateri preživljamo doma z otroki, preživite čim več časa v gibanju in igri na vrtu, v naravi, aktivirajte limfni sistem, pospešite krvni obtok in se dobro nadihajate, predihajte s svežim zrakom našega Dobrepolja. Uživate s svojimi otroki v majhnih radostih in užitkih, ki nam jih ponuja pomladna narava in naš, vaš vrt, ki nam bo v zadovoljstvo, ko bomo skupaj z otroki z njega pobirali prve plodove letos. ■

Enej Strah osvojil prvo mesto na področnem tekmovanju v alpskem smučanju

Športna tekmovanja so vedno zanimivi in zabavni del, vendar je epidemija virusa močno zarezala ravno v šport, v medsebojna športna druženja in tekmovanja. Še preden pa se nam je življenje popolnoma postavilo na glavo, smo se v marcu udeležili tekmovanja v alpskem smučanju.

Alenka Leskovar

Datum tekmovanja je bil najprej določen že veliko prej, v zimskem času. Vendar je mila zima poskrbela za težave, da tekmovanja ni bilo mogoče organizirati v predvidenem terminu. Zato je bilo tekmovanje prestavljeno v mesec marec.

Tekmovalcev je bilo izjemno veliko, kakor da bi vsi komaj čakali, da se udeležijo zimskih radosti in merjenja znanja v alpskem smučanju. Veseli nas dejstvo, da je učencev na tekmovanjih v alpskem smučanju vedno veliko, kar pomeni, da ta panoga še vedno ne zamira in je smučanje trdno zasidrano v naših genih.

Organizacija tekmovanja je bila dobra, zato navkljub velikemu številu tek-

movalcev ni bilo zastojev v tekmi. Učenci so se drug za drugim spuščali med vratci

pogumno in hitro.

Naša šola pa se lahko pohvali, da je imela najspretnjšega, najpogumnejšega in najhitrejšega tekmovalca. Enej Strah je namreč zasedel prvo mesto v našem področnem centru.

Vsaka zmaga je sladka, ta pa je bila še posebej, saj se je s tem dosežkom Enej uvrstil v finale državnega tekmovanja, ki naj bi se odvijalo na Krvavcu. Na žalost tam ni mogel pokazati svojega znanja, kakor tudi drugi tekmovalci ne, saj je bil finale odpovedan zaradi epidemije virusa.

Kljub temu pa ga moramo še posebej pohvaliti, saj je vsestranski športnik in uspešno sodeluje na različnih tekmovanjih. ■

V karanteni – vendar kljub temu živimo

Smo v času, ko nam že triletni otroci znajo razložiti, da se je treba paziti koronavirusa, da si je treba umivati roke in paziti, kam in kako kašljamo, da je distanca do bližnjih v tem trenutku prava izbira. Je pa to tudi čas, ko si lahko ljudje vzamemo več časa za sebe, za družino, za različne hobije, morda čas, da preberemo knjigo, ki smo jo že dolgo nameravali, in je čas, da razmislimo o svojem dosedanjem življenju. V »prostih« dneh uživamo v prelepem vremenu, na novo posejemo in posadimo vrtnine in se obnašamo samooskrbno. Nekako je bilo treba preurediti prioritete in predvsem spremeniti način življenja.

Uroš Gačnik

Vsi veste, da je gasilska dejavnost način življenja in kot taka predstavlja velik del prostega časa posameznika, ki žrtvuje čas, energijo, delovni elan in sredstva z namenom, da smo čim bolj pripravljeni na najrazličnejše nesreče, ki pretijo človeštvu. Ena izmed gasilskih lastnosti je druženje, ki pa je v tem času močno moteno. Kljub vsemu smo se člani PGD Videm - Dobrepolje že ob samem začetku epidemije zorganizirali. S pomočjo različnih donatorjev smo si priskrbeli nekaj zaščitnih mask, rokavic in zaščitnih oblek (Tyvek).

Elektronski mediji so nam bili v veliko pomoč, da smo organizirali učno delavnico, pri kateri smo svoje operativne člane dodatno podučili o pravilnem oblačenju in slačenju osebne varovalne opreme. Prenovili smo taktične postopke v primeru posredovanja in omejili številčno prisotnost na posamezni intervenciji. Kot pri drugih stvareh smo se tudi gasilci morali prilagoditi in iskati ustrezne rešitve. Hvala Bogu nam v tem mesecu ni bilo treba posredovati, zgorelo je le nekaj 1000 m² travnika blizu Zagorice, ki ga je uspešno pogasilo domače društvo, sami pa smo opravili nekaj prevozov vode in čiščenja cestišča. Kljub prepovedi kurje-

nja v naravnem okolju, ki v času pisanja članka še velja, je bilo mogoče na območju občine Dobrepolje opaziti kar nekaj kršitev. Prosim vas, da prepovedi v prihodnje dosledno upoštevate, ne bi radi, da se nam dogaja podoben scenarij kot sosednjim občinam, kjer gasilci dnevno gasijo travniške in gozdne požare.

Gasilci vsem občanom in občankam želimo, da iz te »godlje« pridemo kot zmagovalci v več pogledih. Hvala vsem, ki se in se še boste držali predpisanih ukrepov, saj nam tako sporočate, da nam/vam ni vseeno za soljudi.

Ostanite zdravi! ■

Kako smo v strahu pred virusom ter v snegu, dežju in mrazu delili hrano

Veselili smo se, da bomo ljudi lahko razveselili za velikonočne praznike s prvo letošnjo pošiljko EU-hrane. Vsako leto za veliko noč pripravimo s sredstvi naše Župnijske karitas tudi manjši paket hrane in higienskih potrebščin za socialno najbolj ogrožene družine in posameznike.

Marta Šuštar

Datum dobave je bil 30. marec. Pred tem pa je bila razglašena epidemija oz. pandemija in s tem strogi varovalni ukrepi. Spraševali smo se, kaj naj storimo. Ljudje zdaj še bolj potrebujejo našo pomoč in tudi pakete hrane že težko pričakujejo. Kako naj naredimo, da bo varno za nas prostovoljce in za naše uporabnike?

Z Marijo Erčulj, ki redno sodeluje pri delitvi hrane, sva izdelali dober načrt. Najprej sem poklicala tri najbolj zveste in pogumne mlade prostovoljce, ki so se z veseljem odzvali. To so bili Nejc, Anja in Klemen. Iz srca se jim tudi na tem mestu zahvaljujem za dobrovoljno in učinkovito pomoč.

Paleta s hrano nam je šofer dostavil kar pod balkon župnišča, tako smo potrebovali manj prostovoljcev, ker hrane ni bilo treba znositi v skladišče. Tudi material za naše pakete nam je Trgojan dostavil istočasno na isto mesto. Vse smo se dogovorili po telefonu ali po e-pošti. Uporabnike, ki pridejo po hrano sami, sem po sporočilih SMS naročila na deset minut. Tiste, ki smo jim peljali hrano na dom, pa sem poklicala in jim povedala, da bomo hrano pustili pred vhodom. Naj pripravijo kakšen stol, mizico ali zaboj.

Prišel je dogovorjeni dan, ki je poleg skrbi in vznemirjenja prinesel še sneg, dež in mraz. Naš načrt pa je predvideval delitev hrane zunaj pod balkonom. Toda nismo se ustrašili. Toplo smo se oblekli, se zaščitili z maskami, rokavicami in razkužili in začeli z delom. Razkužilo za površine smo si kar sami naredili iz 90-% alkohola in nekaj vode. S polivinilom smo zaščitili hrano, da je ni zmočil dež.

Ljudje so bili izredno točni. Paket s hrano smo jim zložili na klopco na drugem koncu balkona tik ob parkirišču, da so si jo lahko sami zložili v avto. Pozdravili smo se, si pomahali in si zaželeli vse dobro. Razkužili smo klopco in pripravili za drugo družino ali posameznika, kot je

predvideval načrt. Ko je delo steklo, smo se razdelili, trije so delili hrano pod balkonom, dva pa sva šla na teren in razpeljala še preostalo hrano po domovih tistim, ki nimajo prevoza. Tudi v avtu sva imela domače alkoholno razkužilo, tako da je močno zaudarjalo. Šalila sva se, kako se bova izgovorila, če bi naju ustavila policija ☺.

Hrano smo res razdelili brezkontaktno, ampak, žal, tudi precej brezosebno. Vedno je bilo tako prijetno malo poklepetati z našimi uporabniki, jih povprašati, kako jim gre, ali prisluhniti njihovim težavam. Vendar so ljudje razumeli, da so zdaj posebne razmere. Bili so vseeno zadovoljni in hvaležni. Mnogi so me potem še poklicali ali mi poslali SMS z zahvalo. Delali smo od desetih do pol petih in smo razdelili vso hrano. Kljub temu da je nehalo snežiti, nas je na koncu že pošteno zeblo, a grela nas je zavest, da smo naredili dobro delo in v teh težkih časih ljudem prinesli nekaj veselja in konkretno pomoč, kar nas je navdajalo s prijetnim zadovoljstvom.

V našo župnijsko karitas spada tudi župnija Struge. Prevoznik Dejan, ki nam pripelje hrano iz Ljubljane in nam tudi vedno pomaga pri razkladanju, je odpe-

ljal EU-hrano in material za pakete ŽK še v Struge, kjer sta sodelavka ŽK Darja in njen sin Jože prav tako razdelila hrano še isti dan.

Še nekaj dni nas je skrbelo, da se ni okužil kdo, ki je bil udeležen pri delitvi. Danes, ko to pišem, je že enajsti dan od naše delitve hrane in verjamem, da je inkubacijska doba že mimo. Nihče ni zbolel, delo je opravljeno, ljudem, ki so v socialni stiski, smo polepšali praznike. Bogu hvala!

Ob začetku epidemije sva se dve predstavnici ŽK udeležili kriznega sestanka na občini, kjer so bili poleg predstavnikov občine še predstavnik CZ in RK-ja. Ker ima ŽK sodelavce po vseh vaseh, smo se dogovorili, da se vsak pozanima, če je kdo v vasi, ki nima nikogar, da bi skrbel zanj, in to sporoči tajnici ŽK oz. CZ. V času pandemije ne moremo obiskovati bolnikov in osamljenih, zato smo se dogovorili, da jih pokličemo, jih povprašamo, kako so, če kaj potrebujejo, ali pa jim voščimo za praznike. Kontaktno podatke predstavnikov vasi smo dali tudi CZ. Nekaj naših mlajših sodelavcev se je javilo, da bodo kot prostovoljci na razpolago CZ za konkretno pomoč starejšim in osamljenim. ■

»Za dežjem vedno posije sonce« – pogovor z Marto Šuštar, tajnico Župnijske karitas Dobrepolje

Čas, ki ga živimo, nam bo moral nekaj povedati. Zagotovo bo imel tudi posledice na naše nadaljnje življenje. Samo upamo lahko, da nas bo po koncu epidemije čim manj potrebovalo pomoč dobrodelnih ustanov. V precej negotovem času sem na pogovor na daljavo povabil tajnico Župnijske karitas Dobrepolje Marto Šuštar. Predstavila nam je delovanje dobrodelne organizacije in odprla številna vprašanja za vse nas.

Bojan Novak

Gospa Šuštar, za vsako številko Našega kraja se potrudite pripraviti prispevek o delu Karitas. Občani vidimo, da ste zelo dejavni, bodisi v raznih zbiralnih akcijah bodisi v obiskovanju starostnikov. Nam lahko na kratko predstavite organiziranost in delovanje Župnijske karitas?

Karitas je mednarodna dobrodelna in humanitarna organizacija, ki deluje v več kot 200 državah po svetu, vključno s Slovenijo. V Sloveniji Karitas deluje v več kot 400 enotah po vsej državi, v katerih sodeluje več kot 10.000 prostovoljcev. Ena takih enot je tudi Župnijska karitas Dobrepolje (ŽK), ki je bila ustanovljena novembra 1992. Enote Karitas so po župnijah organizirane tako, da je predsednik vedno g. župnik, operativno delo pa vodi tajnik, ki je izvoljen na občnem zboru. Prvi tajnik naše enote Karitas je bil g. Stanko Kostanjšek, ki ima največ zaslug za ustanovitev Karitas v naši župniji in je uspešno, vestno in odgovorno vodil Župnijsko karitas deset let. Organizacijsko spada naša Karitas pod Škofijsko karitas Ljubljana, ki nam daje navodila in smernice za delo, organizira redne dejavnosti (npr.: dobava hrane iz rezerv

EU), skrbi za izobraževanje prostovoljcev in tudi konkretno pomaga v primerih, ki jih župnijska karitas ne more sama rešiti (npr.: naravne nesreče).

Župnijska karitas Dobrepolje pokriva Župnijo Dobrepolje in Župnijo Struge, torej področje celotne občine Dobrepolje. Sodelavci Karitas nismo člani, ker ne plačujemo članarine, ampak smo prostovoljci. Pomembno je, da si prostovoljec ali prostovoljka prizadeva za sočuten odnos do vseh ljudi, še posebej do revnih, zatiranih, odrinjenih na rob in ljudi v stiski. Želimo pa, da so zastopane vse vasi, ker tako najlažje in najbolj verodostojno spoznamo stiske ljudi in posameznikov.

Za razliko od večine drugih dobrodelnih organizacij Karitas poudarja tudi duhovno plat dobrodelnosti. V kolikšni meri pri svojem delu opazate, da ljudje v stiski potrebujejo tudi duhovno pomoč in ne samo materialne?

Materialna pomoč, ki jo lahko nudi naša Karitas, je praktično minimalna, saj se v celem letu nabere na našem računu le dva do največ tri tisoč evrov. Vendar s to materialno pomočjo, ki jo zmoremo nuditi, spoznamo ljudi v stiski, se seznanimo z njihovimi težavami, jim lahko

nudimo tolažbo, morda nasvet ali zgolj oporo. Mislim, da je duhovna pomoč, ki jo ljudje potrebujejo, zajeta v sočutju, v dobrohotni pozornosti, ki jo naklonimo nekomu, v sprejemanju različnosti, v razumevanju njihove stiske. Dejansko opažam, da največkrat ljudje bolj potrebujejo to kot pa materialne dobrine, zato je naša prva in glavna naloga obisk bolnikov, starejših in osamljenih. Trenutno obiskov ne moremo in ne smemo imeti, lahko pa koga pokličemo po telefonu in z njim poklepeta.

Konkretno duhovno oporo pa nudita naša duhovnika predvsem ob prvih petkih, ko obiskujeta bolnike po domovih. Kdor bi še želel ta redni mesečni obisk duhovnika, lahko to sporoči v župnišče ali sodelavcem Karitas. Enkrat letno organiziramo srečanje starejših s sv. mašo, med katero lahko tisti, ki želijo, prejmejo zakrament bolniškega maziljenja.

Sodelavci Karitas se trudimo ravnati v duhu Jezusovega evangelija in družbenega nauka Katoliške cerkve. Zavedamo se, da smo vsi ljudje ustvarjeni po Božji podobi, zato pomagamo vsem, ne glede na spol, etnično pripadnost, narodnost, vero, nazorsko ali politično pripadnost, jezik, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katero

koli drugo osebno okoliščino. Upošteva-
mo in spoštujemo versko tradicijo, kul-
turo in vrednote vsakega posameznika.

**V Sloveniji imamo precej dobro raz-
vito mrežo prostovoljnih dobrodelnih
organizacij. Videti je, da zelo dobro so-
delujete s krajevno organizacijo Rde-
čega križa. Se vam to zdi pomembno?**

Star pregovori pravi: V slogi je moč. Sodelovanje vseh organizacij in društev v občini ali župniji se mi zdi izredno pomembno. Zelo me veseli, da v naši občini in župniji dokaj lepo sodelujejo vse krovne organizacije. Karitas že več let uspešno sodeluje s KORK (krajevno organizacijo Rdečega križa) in društvom upokojencev predvsem pri skrbi za starejše bolne in invalide. Po potrebi sodelujemo tudi s centrom za socialno delo, z gasilci (npr.: v času poplav), sodelujemo z občino in v zadnjem času s Civilno zaščito. Vsaka organizacija ima svoj način dela in svoje poslanstvo. Dobrodošlo pa je, da sodelujemo tam, kjer lahko, saj vsi delamo za iste ljudi.

Svet je v zadnjem mesecu zaplul v neznane vode in se moral skoraj povsem ustaviti. Kako gledate na ta čas? Se moramo iz te lekcije kaj naučiti?

Pandemija, v kateri smo se znašli, prav gotovo zadeva vsakega izmed nas. Vsem so se nekako podrli načrti in vsi čakamo, kaj bo. Nihče ne more z gotovostjo vedeti, kako se bo bolezen razvijala in kakšne bodo končne posledice.

Osebno sem prepričana, da Bog vodi svet, in sprašujem se, kaj želi Bog v tej preizkušnji povedati meni osebno in vsem ljudem sveta. Nam želi dati priložnost, da se poboljšamo?

Že prej sem se pogosto spraševala, kam drvi ta svet, brez Boga, brez moralnih vrednot. Celotna Stara zaveza nam govori o tem, da so ljudi zadele razne nesreče, ko so se odvrnili od Boga. Ko so Izraelci častili zlato tele, je Bog dal Mojzesu deset zapovedi, da bi se ljudje po njih ravnali in bili srečni. Danes smo zavrgli vseh deset zapovedi. Norčujemo se iz njih in iz Boga.

Današnji svet ima mnogo malikov, mnogo zlatih telet. Človek časti samega sebe kot božanstvo. Vse reklame in razni »strokovni« nasveti nas nagovarjajo, kako naj skrbimo zase, za svoje telo, za čim več lastnih užitkov, za samostojnost, za samozavest, za sprostitve, za fizično kondicijo, za večno mladost in lepoto,

za večno zdravje. Po božje častimo tudi hiše, avtomobile, potovanja, šport, svoje delo, živali ... Pozabili pa smo na Boga in pogosto tudi na svoje bližnje.

Svet se je ustavil in morda je zdaj čas, da gremo ven iz sebe in svoje sebičnosti, da se posvetimo svojim bližnjim, da poživimo ljubezen v zakonih in medsebojne odnose v družinah, obudimo sočutje do starejših in bolnih, razmislimo o svojem duhovnem življenju, o odnosu do življenja nasploh in odnosu do Boga. Morda lahko spoznamo, kaj je naše poslanstvo v življenju, in se vprašamo, ali sledimo temu cilju ali ne.

Ne vem, če se bo svet po tem kaj spremenil. Morda se ne bo. Mogoče bomo potrebovali še več opominov, a Kristus je vstal in živi in tudi nam zagotavlja, da se življenje ne konča s smrtjo, ampak nas čaka novo srečno življenje v večnosti. Zato ni razloga, da bi bili žalostni ali obupani. Bog že ve, kaj dela.

Verjetno nas čaka po koncu pandemije tudi eksistencialno težko obdobje recesije, ko bo v mnogih družinah primanjkovalo osnovnih življenjskih potrebščin. Se na ta čas že pripravljate? Kaj lahko stori vsak izmed nas, da vam pri tem pomaga?

Nisem strokovnjakinja za gospodarstvo in težko bi napovedala, kaj nas zdaj vse skupaj čaka.

Trenutno je najpomembnejše, da se epidemija upočasni tako, da zdravstveno osebje lahko oskrbi vse obolele in dostojno poskrbi za umirajoče. Kot lahko vidim, se države trudijo, da bi z raznimi ukrepi in finančno pomočjo omilile gospodarsko krizo. Gotovo pa se vsega ne

bo dalo rešiti, še posebno, če bo pandemija trajala dolgo.

Na področju dobrodelnosti pa ni druge poti, kot je ta, da tisti, ki nekaj ima ali ima več, da nekaj za tiste, ki imajo manj ali nič.

Ne smemo pa izgubiti upanja. Za dežjem vedno posije sonce. Sveti Pavel pravi v pismu Rimljanom:

Bratje in sestre, kdo nas bo ločil od Kristusove ljubezni? Mar stiska ali nadloga, preganjanje ali lakota, nagota ali nevarnost ali meč? Toda v vseh teh preizkušnjah zmagujemo po njem, ki nas je vzljubil. Kajti prepričan sem: ne smrt ne življenje, ne angeli ne poglavarstva, ne sedanjost ne prihodnost, ne moči, ne visokost ne globokost ne kakršna koli druga stvar nas ne bo mogla ločiti od Božje ljubezni v Jezusu Kristusu, našem Gospodu. (Rim 8,35.37-39)

Verjetno v svoje vrste sprejemate nove prostovoljce, ki so pripravljeni del svojega prostega časa žrtvovati za skupnost? Na koga se lahko obrnejo?

Kdor koli želi sodelovati v Župnijski karitas, se lahko vključi brez kakršnih koli materialnih obveznosti. Lahko se javi kateremu od naših duhovnikov ali sodelavcev ali meni osebno. Lahko pa preprosto pride na naš redni sestanek in se nam pridruži.

Pri Karitas imamo še eno pravilo: Nič ni obvezno! Smo prostovoljci, storimo, kar moremo in zmoremo, z dobro voljo in dobrim namenom. Prisiljeno dobro delo nima vrednosti. Tudi dobro delo samo zato, da bi nas kdo hvalil, nima vrednosti. Tudi na obisk ne moreš k nekemu, če si sam potr in slabe volje. Pojdi takrat, ko mu boš lahko prinesel veselje, tolažbo, upanje. Na svojih srečanjih vedno prosimo sv. Duha, naj nam pomaga, da bomo svoje delo vršili z ljubeznijo in dobro voljo. Vem, da nam to vedno ne uspe, zato se na tem mestu opravičujem tistim, ki smo jih morda kdaj prizadeli z neprimernim odzivom. Smo samo ljudje s svojimi slabostmi in napakami, ki se z Božjo pomočjo trudimo delati dobro. Hvala vsem, ki naše delo spremljate z razumevanjem in nas podpirate.

Gospa Marta, najlepša hvala za pogovor. ■

V Prizmi se vedno kaj zanimivega dogaja

V januar 2020 smo v Prizmi Ponikve vstopili v glasbenih tonih. Obiskala nas je vokalno instrumentalna skupina VIS. V popoldanskem času je prišlo 15 nastopajočih, ki so nam pripravili čudovito zvočno kuliso ob božični sveti maši.

Fotografija 1

Barbara Bavdek, dipl. del. ter., Prizma Ponikve

Februarja smo bili brezskrbni in odlično razpoloženi. Praznovali smo kulturni praznik, obiskala sta nas zaljubljeni Valentin in norčavi sladki pust.

Ob prazniku slovenskega pesnika smo izdali sedmo številko zavodske revije Lubi stanovalci, ki je ustvarjena tako s strani oskrbovancev kot zaposlenih. Tudi mi zmoremo imeti svoj lastni časopis, ki nam je v neizmeren ponos. Ko ugledamo svoj prispevek v tiskani obliki, v njem osvajajo prelepi spomini vseh nas.

Valentinček 14. februarja ni preda-

jal zgolj sporočila ljubezni, ampak tudi tople in prijateljske misli. V pozitivnem duhu smo izdelali spomladansko drevo in nanj obesili srca, popisana z iskrenimi mislimi in željami ljubezni. Za svoj glavni vhod smo izdelali velika srca, iz robčkov smo ustvarili nageljčke, in ker pravijo, da gre ljubezen skozi želodec, so nam v kuhinji spekli kolačke (fotografija 1).

Letos je bila ob pustu celotna hiša odeta v pustno tematiko. Zaposleni smo bili kuharji, po hiši pa so viseli krofi v velikost XXXXL. V okviru delovne terapije smo zelo hiteli vsako popoldne, da smo izdelali toliko kuharskih klobukov

Fotografija 3

in »spekli« tako velike krofe, da so lahko krasili naše glavne vhode ter neizprosno dražili brbončice stanovalcev in zaposlenih. Na pustnem dogodku smo gostili tudi dve prostovoljki Rdečega križa, ki sta bili del strokovne žirije, in resnično upamo, da bosta z nami tudi prihodnje leto. Tekmovali smo v izboru za najboljšo masko, zarajali ob glasbi in se seveda mastili ob pravih krofih. Ob tem nam je bilo še posebej lepo zato, ker so se nam pridružili stanovalci in zaposleni iz vseh bivalnih enot (fotografija 2).

Marca smo obeležili dan žena s pomočjo g. Gačnika, ki nam je ta dogodek polepšal z nastopom s harmoniko. Pripravil nam je razgiban program in na koncu sprejemal tudi naše glasbene želje. Da pa niso na račun prišle samo

Fotografija 2

Fotografija 4

stanovalke, smo mislili tudi na naše mučenike. Nabrali smo trnove veje, na njih nasadili slive ter jih na koncu okrasili z modrim trakcem. Prav na 8. marec smo še posebej presenetili vsa naša zaposlena dekleta in žene v zavodu in bivalnih enotah. Naš sodelavec je bil na »skriti misi« in je vsako od njih razveselil z vrtnico (fotografija 3).

V manjši zasedbi je bila organizirana kulinarčna delavnica. Ugotovili smo, da za pripravo mafinov res ne potrebujemo veliko surovin in časa. Pa tako so dobri! S pomočjo Damjane Mlakar smo ponovno

lahko uživali v čajanki. Vedno nam pripravi tudi nekaj doma pripravljenega pečiva, tako da smo stole v dvorani zavoda zelo hitro in brez problema napolnili.

Ob koncu marca in na začetku aprila je bila v sklopu delovne terapije, preko spleta, organizirana sveta maša. To nam je veliko pomenilo, še posebno ob velikonočnih praznikih. Obiskal nas je tudi velikonočni zajec, ki je skril pirhe po celi hiši. Velikonočni lov za jajci se je zaključil po kosilu in zmagovalac je prejel sladko nagrado.

Še vedno se izvajajo ustvarjalne,

produktivne in prostočasne dejavnosti. Več časa preživimo na zraku in kratkih sprehodih okoli hiše. Organizirani so tedenski nakupi, in če pomislite, da morate v trgovino za 30 ljudi in več, menim, da bi se strinjali, da je to kar velik logističen zalogaj. Včasih pogrešamo občutek svobodne izbire in včasih nas je malo strah, a večino časa nam gre dobro in vse dogajanje ter spremembe prenašamo zelo pohvalno (fotografija 4). ■

PSVZ Prizma Ponikve v karanteni

Za nami je dober mesec karantene in upam si trditi, da nam gre dobro. V PSVZ Prizma Ponikve smo 6. marca 2020 praktično v celoti zaprli matični zavod in vseh pet bivalnih enot (Predstruge ena hiša, Sodražica ena hiša, Mengeš tri hiše).

Špela Selan, Prizma Ponikve

Vse hiše smo zaprli za obiskovalce (svojce, prijatelje, skrbnike ...), potujočo trgovino, Automatic servis, odpovedali smo kosila za zunanje uporabnike, odpovedali vse nenujne servisne preglede in vzdrževalna dela, prestavili nenujne specialistične preglede za stanovalce, nakupe, ki so jih opravljali stanovalci sami, obiske trgovin, odpovedali sveto mašo za stanovalce, poskrbeli za vsaj del nujno potrebne zaščitne opreme ...

V našem zavodu so vsi našeti ukrepi temeljito posegli v naš vsakdan, navede (tudi razvade) in pričakovanja naših stanovalcev (če danes spremljamo medije, kako se kršijo sprejeti ukrepi med objestnimi posamezniki, potem si lahko samo mislimo, kako dobri so naši stanovalci zavoda in bivalnih enot, da zmorejo v taki meri upoštevati navodila zaposlenih).

Še preden smo sprejete ukrepe vpeljali, smo se s stanovalci usedli, jim razložili namen in potrebnost doslednega upoštevanja ukrepov, da bodo le tako zaščitili sami sebe, drug drugega in tudi nas zaposlene. To je bil šele začetek našega dela, ki še traja, vsak dan znova, pri posameznikih vsak dan čisto od začetka ...

V matični hiši in bivalnih enotah so nov način življenja posamezniki zelo težko sprejeli, ne zato, ker nočejo ali bi želeli kogar koli ogroziti, temveč zato, ker ne zmorejo razumeti navodil, ukrepov, re-

snosti nastale in negotove situacije ...

Samo zaposlenim v zavodu in bivalnih enotah gre zasluga, da nam je za zdaj uspelo in nam še uspeva se obvarovati pred novim virusom. Ekipa zaposlenih v zavodu in bivalnih enotah je izjemna, kar dokazujejo prav vsak dan. Vsi zaposleni so se in se še dnevno trudijo, da življenje teče »skoraj« normalno.

V pogovoru nam naši stanovalci povedo, da pogrešajo obiske trgovine, svojcev, prijateljev, sprehodov po vasi, sprašujejo nas, kdaj bomo prenehali zaposleni nositi zaščitne maske ... Zato poskušamo zaposleni v zavodu izkoristiti vse priložnosti za druženje v manjših skupinicah, za pogovore, kratke sprehode v okolici zavoda, za ustvarjalne delavnice, majhna presenečenja ... Veliko imamo lepih skupnih trenutkov vsak dan, tudi smešnih, in ja, iskreno preskoči tudi kakšna huda iskrica, nastane malček napetosti, trenutek nepotrpežljivosti – pri vseh ...

To je naš trenutni vsakdan ...

V tem trenutku ne delamo velikopoteznih načrtov, ker je naša prihodnost negotova. Naši stanovalci so ena ranljivejših in bolj ogroženih skupin, kjer se lahko pričakujejo zapleti ob zdravljenju bolezni covid-19. Upravičeno smo lahko zelo zaskrbljeni.

Veseli smo, da nam lokalna skupnost stoji ob strani, da nam je lokalni gostinec ponudil spalne kapacitete, če bi jih potrebovali za naše zaposlene. To je res trenutek, da si lahko hvaležen, ker si del

skupnosti.

Skrbi pa so in ostajajo izjemno velike. Ena izmed večjih skrbi je zagotavljanje splošnega zdravnika. Trenutno nam pomaga ZD Grosuplje.

Posamezne domove (tudi v naši neposredni okolici) so nekateri zdravstveni domovi preprosto vzeli pod svoje okrilje in bdijo nad njimi dan in noč. Zavedajo se dejstva, da smo domovi zelo ranljivi. Ob vsaki spremenjeni okoliščini se na terenu odzovejo izjemno hitro. Z dobro zastavljeno preventivo bodo dolgoročno razbremenili sebe, lokalno skupnost in celoten zdravstveni sistem ...

Pri nas žal ni tako, zato je trud zaposlenih še toliko večji, da pazijo nase v času, ko sploh niso na delovnem mestu.

Ob koncu se vsem, ki nam na kakršen koli način pomagata, iskreno zahvaljujemo.

Vsi si sicer želimo, da bi se vrnil v stare in dobro znane tirnice našega vsakdana, vendar ne zapravljamo časa s čakanjem na čas, ko se bo to zgodilo, če se bo ...

Izkoristimo vsak dan za nova doživljanja, bodimo hvaležni za ves čas, ki smo ga dobili, da se morda spoznavamo v nekih drugih okoliščinah in vlogah, se nekaj novega naučimo, vidimo, doživimo ...

Ne nazadnje se prebujajo pomlad, opazujemo in poslušamo jo, morda odkrijemo letos kaj novega.

Lepo pozdravljamo vse bralce in bralke z željo, da vsi ostanemo zdravi. ■

Utrinki iz Zavoda svete Terezije

Pomlad se je lepo začela. V dolino so se vrnile štorklje, ki so jih stanovalci opazili. Kmetje so začeli delati na poljih, vrtovih. Gozd je začel zeleneti in lepo je zjutraj poslušati žvrgolenje ptic. Naše življenje v domu pa vseeno teče malo drugače kot pred virusom, ki je prinesel med nas tudi strah, negotovost in mnogo vprašanj.

Marinka Merzel, Zavod sv. Terezije

Res je, da stanovalci ne morejo sprejemati obiskov domačih. Res je, da imajo omejeno gibanje le na dom in domski park, ki ga v lepih sončnih dneh lepo izkoriščamo. Res je, da smo odpovedali vse zunanje goste do nadaljnjega, a smo zapolnili proste ure s skupinami v lastni organizaciji. Čez teden tako pojemo na pevski skupini, ustvarjamo, se gibamo in skrbimo za zdravje pljuč.

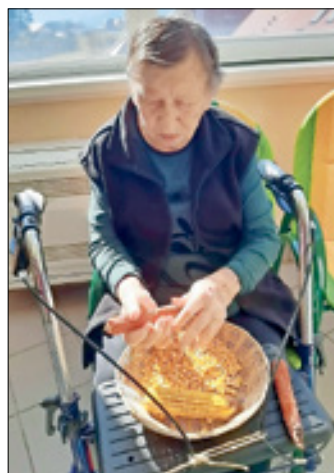
Imamo molitveno skupino, v postnem času smo molili križev pot. Radi poslušamo zgodbe, pripovedi, ugibamo kvize in poskusimo srečo pri tomboli. Sveto mašo daruje g. Koželj, ki je naš stanovalec. Tako je tudi na cvetno nedeljo blagoslovil butarice, ki so jih stanovalci izdelali. Na veliki četrtek smo barvali pirhe. Tako smo poskušali preživeti praznike kar se da lepo.

Stanovalci so pogrešali obiske svojih domačih, zato smo jim ponudili stike

preko mobilnega telefona ali video klica. Lepo je bilo opazovati nasmeh in solze veselja v očeh, ko so se zagledali preko kamere. Da smo segreli svoje roke, smo se lotili tudi pravega kmečkega dela, ličkanja koruze. Lepo je bilo imeti storž koruze v rokah in preprosto delati, obujati spomine.

Na koncu bi radi vse lepo pozdravili, sporočili, da smo zdravi in se imamo dobro.

Pozdrav vsem! ■

Futsal klub Dobropolje v času karantene

Letošnja epidemija je res posegla v vse sfere našega življenja. Tudi šport seveda ni mogel biti izjema. Po zadnji odločitvi Nogometne zveze Slovenije je letošnja, tako posebna sezona za naš klub končana. Karantena, v kateri smo se znašli, pa je prestavila praznovanje desetletnice Futsal kluba Dobropolje.

Bojan Novak

Sezona 2019/20 je bila, kot ste lahko spremljali v našem glasilu, za Futsal klub Dobropolje zelo uspešna. Le dan pred tem, ko bi morala članska ekipa odigrati v Zagorju odločilno tekmo za naslov prvaka v 2. slovenski ligi, je bila razglašena epidemija. Ekipa U-15 je v tem času ravno dobro začela tekme končnice za državnega prvaka, kjer je imela res realne možnosti za osvojitev enega od prvih

mest, če ne celo za naslov državnega prvaka.

Po odločitvi Nogometne zveze, s katero je tudi uradno končana sezona, ostaja v tem trenutku še nejasno, kako bo z določitvijo vrtnega reda, kar je še posebej pomembno za člansko ekipo, ki bi se v primeru osvojitve prvega mesta v naslednji sezoni merila v elitni 1. ligi, v primeru drugega mesta pa bi odigrala kvalifikacijsko tekmo za vstop v 1. ligo.

Ne nazadnje pa je predstavljeno tudi

obeleženje desetletnice kluba. Daljši prispevek o prvih desetih letih si boste lahko prebrali v naslednji številki, utrinke vseh teh let pa najdete na naši FB-strani.

Upamo, da epidemija ne bo imela vpliva tudi na zaključek gradnje nove športne dvorane. Po končani karanteni bo namreč treba napeti vse sile in optimizem, da svet ponovno vzbrsti, kot narava spomladi. Prepričani smo, da šport lahko igra pri tem pomembno vlogo, v klubu pa smo pripravljeni na to. ■

Ostanimo doma, ostanimo v gibanju, ostanimo zdravi

Tudi v tej epidemiji se je pokazalo, da mora biti skrb za zdravje na prvem mestu naših priorit. Naše življenje se je v zadnjem mesecu precej ustavilo, s tem pa se je zmanjšal tudi obseg našega gibanja. Ustavljeno je tudi delovanje športnih društev, ki sicer izvajajo različne gibalne programe in tako skrbijo za redno gibanje in posledično boljše zdravje in počutje.

Stanka Kuplenk, Janja Babič
(pilates inštruktorici), ŠD Dobropolje

Za naše dolgoročno zdravje obstaja velika nevarnost, če v tem času opustimo gibanje. Posledice se lahko pokažejo v času po koncu epidemije. Zato vas v Športnem društvu Dobropolje poziva-

mo, da ostanete tudi v času karantene gibalno dejavni. V naši občini imamo privilegij, da imamo številne poti, kjer se lahko sami sprehodimo in nič ne povečujemo možnosti širjenja virusa. Tudi tečemo lahko, kolesarimo. V tokratni številki predstavljamo nekaj gibalnih vaj, ki so v prvi vrsti primerne predvsem za

starejše. Mnoge od njih pa lahko izvajate tudi tisti, ki delate od doma in morate veliko časa presedeti pred računalnikom.

Še več vaj najdete na Facebook strani Športnega društva Dobropolje.

1. vaja: DIAGONALNO RAZTEZANJE

ZAČETNI POLOŽAJ: Rahel počep.	GIBANJE: Naredimo diagonalni izteg na desno oz. levo stran. Ponovimo na vsako stran osem- do desetkrat.	
		

2. vaja: ROTACIJA TELESA

ZAČETNI POLOŽAJ: Sedemo na stol in desno roko odročimo – vdih.	GIBANJE: Z izdihom se zasukamo: desna roka se dotakne naslonjala stola. Enako naredimo tudi na levo stran. Na vsako stran ponovimo osem- do desetkrat.	
		

3. vaja: BOČNO IZTEGOVANJE

ZAČETNI POLOŽAJ: Sede na stolu, roko vzročimo.	GIBANJE: Z izdihom naredimo odklon, roko potegnemo in dlan obrnemo proti stropu. Enako naredimo še na drugo stran. Na vsako stran ponovimo osem- do desetkrat.
	

4. vaja: KROŽENJE Z ROKO – DIAGONALNI DOTIK ROKA – NOGA

ZAČETNI POLOŽAJ: Sede na stolu, noge iztegnjene v razkoraku.	GIBANJE: Z roko naredimo krog in nato se upognemo ter se dotaknemo nasprotne noge. Enako naredimo še z nasprotno roko. Ponovimo osem- do desetkrat na vsako stran.
	

5. vaja: SONOŽNI PRITEG NOG

ZAČETNI POLOŽAJ: Sede na stolu, primemo se za sedež.	GIBANJE: Sonožno pritegnemo noge čim višje proti telesu. Ponovimo osem- do desetkrat.
	

*Cvetličarstvo,
pogrebne in
pokopališke
storitve*

Zakrajšek Marko s.p.
Srobotnik 4
1315 Velike Lašče
t: 01 788 14 62
g: 031 883 191
e: info@markozakrajsek.si
www.markozakrajsek.si

TRUBARJEVA DOMAČIJA
Žačetek vajine skupne poti

Trubarjeva domačija
Rašica 69, 1316 Velike Lašče
www.trubarjeva-domacija.si
info@trubarjeva-domacija.si
+386 1 788 10 06

Pogrebne storitve Perpar Janez Perpar s.p.

Zaboršt 16,
1296 Šentvid pri Stični
PE Stična 179,
1295 Ivančna Gorica

gsm: 041/ 785 113

gsm: 041/ 321 809

e-mail: perpar.janez@siol.net

Obiščete nas lahko tudi na spletu:
www.pogrebne-perpar.si

Možnost oglaševanja v Našem kraju

Morebitni novi oglaševalci
lahko vse informacije v zvezi
z oglaševanjem dobite pri
uredniku ali v tajništvu Občine
Dobropolje.

POGREBNE STORITVE
NOVAK

Marija Novak s.p.
Reber 2a
8360 Žužemberk

Nаш namen je, pomagati Vam v najtežjih trenutkih
ob izgubi svojih najdražjih.
Nudimo **24-urno** dežurno službo
ter kompletno storitev na enem mestu.

Telefon: 07/38-88-100 ali 031/876-276

Kmetijska zadruga Dobropolje

**odda v najem prostore za opravljanje dejavnosti
v 1. nadstropju stavbe.**

Prostori so v izmeri 37,5 m² in 67,5 m²
(več prostorov skupaj).

Cena za najem je 4 €/m² + stroški.

Zainteresirane prosimo, da se oglasijo v zadrugi ali
pokličejo na tel. št. 01/78 07 204.

**CERTIFICIRANI TRANSPORTNI BETONI
Z DOSTAVO IN ČRPANJEM**

DELOVNI RADIJ ČRPALKE 28 m

**LASTEN PREVZEM BETONA MANJŠIH
KOLIČIN OD 0,1 m³**

Rekon d.o.o.
Gasilska cesta 7, 1290 Grosuplje

Alenka Pečnik / Aleš Kastelic, GSM: 051/655 622
alenka.pecnik@rekon.si / ales.kastelic@rekon.si

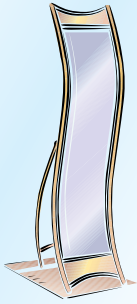
Delovni čas:
Pon-Pet: 7.00 – 17.00, Sob 7.00 – 13.00

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan

OPTIK

JANEZ POZNIČ s.p.

Vrvarska 3, 1310 RIBNICA

info 01 / 8360 367

Hvala za obisk – se priporočamo!

Delovni čas:

**od pon. do pet.
od 9h do 19h**

**Sobota in
nedelja zaprto!**

SANITAR d.o.o.

Zadovoljstvo naših strank,
nam je na prvemu mestu.

- Izdelava vseh vrst ogrevalnih sistemov na ključ (solarni sistemi, peleti, drva, toplotne črpalke, plin, olje)
- Izdelava vseh vrst strojnih instalacij (vodovod, plin, ogrevanje)
- Adaptacije celotne kopalnice z vsemi obrtniškimi deli
- Za brezplačen ogled in svetovanje
Pokličite 041/622-542 (Borut)

📍 Vojkova 58, Ljubljana

☎ **TEL:** 01/568 27 29

☎ **GSM:** 031/622 542
041/622 542

✉ **E-MAIL:** info@sanitar.si

BRATA TOMŠIČ

Matej 031 461 933

Stane 041 929 388

Krovstvo - strešno kleparstvo,
suhomontažna gradnja - knauf,
slikopleskarske storitve,
polaganje izolacije, barvanje opaža, ...

info@brata-tomsic.si

www.brata-tomsic.si

PRIBA

Prebrodimo krizo skupaj,
zato podaljšujemo
spomladanski popust do
konca MAJA 2020.

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

V NAŠI PONUDBI IMAMO:

PVC okna in vrata • ALU okna in vrata • Senčila (rolete, zunanje
žaluzije, roloji, screeni, pliseji, notranje žaluzije, komarniki, tende, ...)
• Sekcijska in industrijska garažna vrata • Rolo garažna vrata •
Oksenska ALU polkna • Notranje in zunanje police • Strešna okna
VELUX • Suhomontaža Knauf in Rigips • Avtomatska drsna vrata

www.pribaokna.si

**Težave z
računalnikom?**

Ogled
obstoječega stanja
in svetovanje
brezplačno!

Prodaja, servis

in vzdrževanje računalniške opreme
za podjetja in fizične osebe.

JUNITEH
RAČUNALNIŠKE REŠITVE

Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobrepolje
M. 051 417 022
boris.kaplan@juniteh.si

AVTOLICARSTVO

brundula egon 041/743 104

Pogodbeni servis

triglav

Cenitev ter popravila za vse zavarovalnice
Popravilo toče brez lakiranja
Brezplačna nadomestna vozila
Avtokleparstvo
Avtovleka 24h
Poliranje vozil
Kemično čiščenje

Cesta 66, 1312 Videm Dobropolje
www.avtolicarstvo-brundula.si
info@avtolicarstvo-brundula.si